

kakšna
usoda
na s
čaka

Na kongresu SKGZ o prihodnosti in vlogi slovenske narodne skupnosti

V Bračanu in Štandrežu od septembra en razred več

Zgodovina se še ni začela, ker se spomin ni končal

Primorski dnevnik

NEDELJA, 20. MAJA 2012

št. 118 (20.441) leto LXVIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,20 €

CENA V SLOVENIJI 1,20 €

9 771124 660071

Brindisi: kdo je bil?

MARJAN KEMPERLE

Komaj se je razvedelo za morilski atentat v Brindisiju, se je v Italiji zastavilo vprašanje, ki že desetletja spremlja take tragične dogodke: Kdo je bil?

Ob vprašanju se vsiljuje »podobnost« z drugimi tovrstnimi žalostnimi primeri, ki so z žrtvami zaznamovali ključne trenutke italijanske poveljne zgodovine.

Čim je v Italiji začela cveteti delavsko-študentska pomlad, jo je oglušila eksplozija na milanskem Trgu Fontana. Kronski atentat na Alda Mora je skušal preprečiti politično odpiranje na levo. Prva republika se je izpela ob mrkem zvoiku mafijskih eksplozij v Capaciju, v Ul. D'Amelio, v Ul. Georgofili. Te bombe so državo ponesle v drugo republiko. Šele po dolgih letih mnogim postaja jasno, čemu in komu so služile.

Druga republika se sedaj sesuva pod težo nesposobnosti vodilnega razreda in široke gospodarske krize. V tem prelomnem obdobju je spet zarohnel pekleni stroj.

Naključje?

Podobnosti s koncem prve republike je veliko.

Se je tudi v Brindisiju - kot pred dvajsetimi leti v Capaciju - oglasila mafija, tokrat v apulijski inačici? In če se je, zakaj? Za zaščito lastnih interesov, ali še katerih drugih, kot je bilo ob koncu prve republike?

Na ta vprašanja bodo morali preiskovalci dobiti odgovor. Po možnosti čim prej.

Sicer Italija spet tvega, da bo tudi ta atentat ostal brez krivcev in odgovornih, in gospod Bassi bo zaman spraševal, zakaj je umrla njegova edinka Melissa.

BRINDISI - Poklicni zavod Francesca Morvillo-Falcone

V eksploziji pred šolo umrla 16-letna dijakinja

Melissa Bassi podlegla poškodbam, pet deklet ranjenih - Mafija?

BRINDISI - Komaj 16-letna Melissa Bassi, dijakinja poklicnega zavoda Francesca Morvillo-Falcone, je umrla v eksploziji peklenega stroja, ki ga je razneslo pred šolskim poslopjem nekaj minut pred začetkom pouka. V eksploziji je bilo ranjenih še pet deklet, med katerim je ena v smrtni nevarnosti.

Preiskovalci domnevajo, da je pekleni stroj, tri med seboj povezane plinske jeklenke, nastavila apulijska mafija, da bi se maščevala za številne aretacije njenih članov pred nekaj dnevi, ne izključujejo pa tudi drugih možnosti.

Na 2. strani

Barkovlje: danes jubilej šole in društva

Na 4. strani

Trst: okrogla miza DS o reformi zdravstva v FJK

Na 5. strani

Zadružna banka Doberdob-Sovodnje občuti krizo teritorija

Na 9. strani

Letošnja letina češenj odvisna zlasti od lege

Na 9. strani

Štandreški šolarji presenetili s fotografijo

Na 11. strani

Po Slomak-u še Agraslomak

Na 20. strani

La Compagnia dell'Oriente
KVALITETNE PREPROGE

PRODAJA - ČIŠČENJE - RESTAVRIRANJE IN ČUVANJE PREPROG

ČIŠČENJE PREPROG PO UGODNIH CENAH

Ulica Valdirivo, 42 - 34122 Trst - tel. 040 2418596

BAZOVICA
ul. Srečko Kosovel 3

Pri Lipi
GOSTILNA PIZZERIA

od ponedeljka do sobote od 11.00 do 22.30
nedelja od 18.00 do 22.30

Tel. 040 9220163 - 040 9221334

Trgovina

Fany

MOŠKA IN ŽENSKA KONFEKCIJA
Oblačila za vse priložnosti

PROMOCIJSKA PRODAJA

Ul. Flavia di Stramare 99 (Žavlje) Milje
Blizu avtobusne postaje 20
Tel. 040 231118

Dogodki ob razstavi

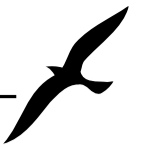
RAZPRTA OBZORJA

Sreda, 23. 5. 2012 - 18.30

Srečanje z umetniki

Trst, Salone degli incanti

SLOVINKA

APULIJA - Včeraj nekaj minut pred začetkom pouka na poklicnem zavodu Francesca Morvillo-Falcone

Brindisi: eksplozija pred šolo, 16-letna dijakinja mrtva, 5 ranjenih

Melissa Bassi je bila iz kraja Mesagne, kjer so pred dnevi aretirali 16 pripadnikov apulijske mafije

BRINDISI - Šestnajstletna Melissa Bassi se je včeraj zjutraj kot vsak šolski dan pripeljala z avtobusom z rojstnega kraja Mesagne v Brindisi in se napolnila proti šoli. Obiskovala je poklicni zavod za socialne, modne in turistične službe, poimenovan po Francescu Morvillo, ženi Giovannija Falconeja. V Italiji je malo šol in zavodov poimenovanih po ženskah, izbira pa v tem primeru ni mogla biti drugačna, saj se v šoli v veliki večini šolajo prav dekleta. Melissa je bila - do včeraj - ena od njih.

Kraj Mesagne se je - pred včerajšnjim dnevom - zadnje tedne dvakrat znašel v središču apulijske črne kronike. Pred desetimi dnevi so krajevni preiskovalci zadali hud udarec tamkajšnji kriminalni združbi, imenovani Sacra corona unita. Aretirali so 16 ljudi. Obtoženi so združevanja v zločinske namene mafijskega kova, izsiljevanja, povzročitve poškodb in požiga. Ta obtožba je povezana z dogodkom, ki se je bil zgodil nekaj dni prej: »neznanci« so s peklenskim strojem uničili avtomobil Fabia Marinija, predsednika združenja, ki se bori proti izsiljevanju.

Na ta dva dogodka so policijski preiskovalci takoj pomislili, ko so izvedeli, kaj se je zgodilo pred šolo Morvillo Falcone.

Melissa Bassi je bila hčerka edinka. Oče je obrtnik. Kot vsak šolski dan se je odpravila v šolo s prijateljicovrstnico Veronico Capodici in še nekaterimi dijakinjami iz domačega kraja. Ob prihodu pred šolo, bilo je ob 7.45, gotovo ni opazila, da zabojnika za ločeno zbiranje odpadkov, ni bilo na običajnem mestu. Preiskovalci so pozneje ugotovili, da je bil nekako skrit za zidkom za velikim reklamnim napisom, le nekaj metrov od vhoda v šolo.

Ko so Melissa, Veronica in sošolke krenile mimo, je počilo. Enkrat, potem še enkrat, so povedali tisti, ki so se nahajali v bližini. Eksplozija je bila strašanska. Počile so tri plinske jeklenke, povezane med seboj, so ugotovili pirotehnik. Ognjeni plamen je butnil v dekleta, jih vrgel nekaj metrov nazaj, jih ovil, strašansko opeknel, počrnil. Prvi reševalci so videli goreti knjige, razmetane po asfaltu; šolski nahrbtniki so poleteli metre stran, tako tudi čevlji. Šipe na oknih zavoda in bližnjih poslopij so popokale.

Po nekaj minutah so bili rešili z zdravniškim osebjem že na kraju eksplozije. Melissa in Veronica so takoj odpeljali v bolnišnico. Melissa je ognjeni pekel tako iznakazil, da je v bolnišnici podlegla poškodbam. Sprva se je iz bolnišnice razširila novica, da je tudi Veronica umrla. Na srečo ni bilo res. Operirali so jo. Dobila je hud udarec v prsi in trebuh, v bolnišnici so začela njena pljuča spet dihati. Je pa še vedno v smrtni nevarnosti. Podobno kot dve od štirih dijakinj, ki jih je oplazila eksplozija.

Medtem ko so se v bolnišnicah trudili za mlada življenja, je stekla policijska preiskava. Na tleh so odkrili ostanke timerja, s čemer je bilo izpodbita začetna domneva, da so morilci sprožili eksplozijo z daljincem. Ura na timerju je kazala 7.55. Ko bi počilo takrat, deset minut kasneje, bi bil obračun atentata verjetno še hušji, saj bi se nahajalo pred vhodom - šolo odprejo ob 8. uri - še več dijakinj.

Preiskovalci niso spregledali nekaj pomenljivih okoliščin. Prvič: prizorišče atentata je bila šola, poimenovala po ženi Giovannija Falconeja. Oba sta bila ubita v atentatu pri Capaciju, v sredo bo minilo 20 let od tistega mafijskega poboja. Drugič: šola Morvillo Falcone je pred kratkim s svojim eksponatom prejela absolutno prvo nagrado na natečaju o pomenu zakonitosti. Tretjič: prav včeraj je prispela v Brindisi »karavana proti mafiji«, ki je bila krenila 11. aprila iz Rima.

Melissa Bassi ANSA

Vse te okoliščine »napovedujejo« mafijsko matrico atentata. Policisti so že včeraj opravili celo vrsto hišnih preiskav pri ljudeh, povezanih z mafijskimi posli. Sprva je bilo slišati domnevo, da naj bi bila eksplozija možni »odgovor« na kako ljubezensko zavrnitev, ali maščevanje za šolski neuspeh, kar pa je šef italijanske policije Antonio Manganelli izključil. Šlo naj bi za delo organiziranega kriminala, z nekaterimi novostmi. Prvič se je namreč zgodilo, da se je organizirani kriminal - če je res šlo za organizirani kriminal - lotil šole, in predvsem šole, ki so jo obiskovale pretežno dekleta.

Medtem ko so policisti nastavili preiskavo, so si kraj eksplozije ogledali številni politični predstavniki: apulijski predsednik Nichi Vendola, notranja ministrica AnnaMaria Cancellieri, šolski minister Francesco Profumo. Predsednik republike

SRBIJA - Danes drugi krog predsedniških volitev

Dosedanji predsednik Tadić favorit v boju z Nikolićem

BEOGRAD - V Srbiji bo danes drugi krog predsedniških volitev, v katerem se bosta pomerila dosedanji predsednik Boris Tadić in nacionalist Tomislav Nikolić. Tadić je v prvem krogu imel le okoli 10.000 glasov prednosti. Kljub temu se dosedanjemu predsedniku glede na napovedi anket in analitikov obeta že tretja zmaga na predsedniških volitvah, Nikoliću pa prav tako že tretji poraz. Nikoliću tako očitno niso pomagale trditve, da je v prvem krogu prišlo do volilne prevare.

Glede na javnomnenjske raziskave, ki jih je v četrtek - pred nastopom volilnega molka - povzel časnik Blic, bo 54-letni Tadić dobil od osem do 16 odstotkov glasov več kot 60-letni Nikolić. Takega mnenja so tudi analitiki, ki so se večinoma strinjali tudi, da je bil Tadić v sredinem televizijskem soočenju prepričljivejši od Nikolića.

V ostrem soočenju sta kandidata govorila o zunanji politiki, vprašanju Kosova, brezposelnosti, boju proti korupciji in približevanju EU. Nikolić je Srbe pozval, naj Tadića kaznujejo za slabo politi-

Desno prizorišče včerajšnje eksplozije v Brindisiju; spodaj poslopije poklicnega zavoda Morvillo-Falcone, pred katerim je počil peklenski stroj

ANSA

Giorgio Napolitano je opozoril na »napad na demokracijo«, ministrski predsednik Mario Monti je s srečanja G-8 v združenih državah izrekel sožalje prizadetim in zagotovil, da bo vlada storila vse, da bi krivce zagotovila pravici. Vlada je sklenila, da bodo v znak žalovanja zastave na javnih poslopijih tri dni obešene na pol droga, na vseh športnih tekmah in prireditvah pa so se že včeraj z minuto tišine spomnili komaj 16-letne Melisse Bassi, ki ji ni bilo dano, da bi včeraj s sošolkami sedla v šolsko klop.

SOLIDARNOST Odzivi v Furlaniji Julijski krajini

Deželni šolski sindikati CGIL, CISL, UIL so se takoj odzvali na atentat v Brindisiju. Prvi dve manifestaciji so priredili že sinoči na podvečer. V Pordenonu so se šolniki zbrali pred tamkajšnjo prefekturo. Podobno je bilo v Vidmu, kjer so se udeleženci zbrali pred poslopijem prefekture in nato odšli v sprevidu do Trga Matteotti. Na Goriškem pa se bodo spomnili atentata v Brindisiju jutri, in sicer v Trziču, kjer se bodo ob 18. uri zbrali na trgu Falcone-Borsellino.

V TRSTU - Pokrajinska koordinacija združenj Libera in Omizje za mir in demokracijo vabita vse občane danes ob 19. uri na Veliki trg pred županstvo na trenutek razmisleka in solidarnosti ob strašnem atentatu pred šolo Morvillo Falcone v Brindisiju. Svojo prisotnost so potrdili tudi člani tržaškega VZPI-ANPI ter pokrajinski sindikati CGIL, CISL in UIL. Udeleženci naj s seboj prinesejo svečo.

Italija: danes in jutri drugi krog volitev

RIM - V 118 italijanskih občinah bo danes in jutri potekal drugi krog upravnih volitev. Volilnih upravičencev jenekaj več kot 4,5 milijona ljudi. Volitve bodo tudi v 19 glavnih mestih pokrajin, in sicer v mestih Alessandria, Asti, Cuneo, Como, Monza, belluno, Genova, Parma, Piacenza, Lucca, Frosinone, Rieti, L'Aquila, Isernia, Taranto, Trani, Palermo, Trapani in Agrigento. Največ zanimanja je za volitve v Parmu, kjer se bosta za župana potegovala kandidat leve sredine Vincenzo Bernazzoli in predstavnik Gibanja 5 zvezd Federico Pizzarotti. V prvem krogu je prejel Bernazzoli 39,2 odstotka glasov, Pizzarotti pa 19,5 odstotka.

V Genovi je kandidat leve sredine Marco Doria (48,3 odstotka) v veliki prednosti pred kandidatom Tretjega pola Enricom Mussom. V tem mestu pa se kar 45 odstotkov volilnih upravičencev ni udeležilo prvega kroga volitev. V Palermu ima nekdanji župan Leoluca Orlando (Italija vrednot in Levica, ekologija in svoboda) ogromno prednost pred tekmečem, predstavnikom leve sredine Fabriziom Ferlandellijem (47,7%:17,3%).

Voditelji G8 za obstanek Grčije v območju evra

WASHINGTON - Voditelji članic skupine G8 so se včeraj na srečanju v Camp Davidu zavzeli za to, da Grčija ostane v območju evra, ki naj bo "močno in enotno". V sklepih izjavi so tudi poudarili, da je treba ob uravnoteženju javnih financ spodbujati rast in potrošnjo.

Voditelji ZDA, Nemčije, Francije, Italije, Velike Britanije, Japonske, Kanade in Rusije, ki so osrednjo pozornost namenili dolžniški krizi v območju evra, so tudi zapisali, da ukrepi za izhod iz krize "niso enaki za vsakega od nas". Slednje kaže, da voditelji niso uspeli odpraviti razlik v pogledih.

Grški parlament uradno razpuščen, volitve razpisane

ATENE - Grški predsednik Karolos Papuljas je včeraj uradno razpustil parlament, izvoljen na volitvah 6. maja, ter za 17. junij razpisal nove predčasne parlamentarne volitve. Do volitev bo Grčijo, v skladu s ta teden sprejetim dogovorom, vodila začasna vlada pod vodstvom začasnega premiera, vrhovnega sodnika grškega upravnega sodišča Panajotisa Pikramenosa.

BORIS TADIĆ

TOMISLAV NIKOLIĆ

ko njegove doslej vladajoče Demokratske stranke (DS). Tadić je na drugi strani sporočil, da jim nudi razvoj države in varnost za njihove otroke.

Predvolilni boj pred drugim krogu je potekal v znamenju domnevne volilne prevare na volitvah 6. maja, za katero je Nikolić okrivil Tadića in njegovo DS. A očitke je Nikolić izustil šele štiri dni po volitvah in dan potem, ko sta dogovor o prihodnjem sodelovanju v vladi sklenili Tadićeva DS in Socialistična stranka Srbije (SPS) oz. listi okoli njiju, ki sta vladali tudi doslej. Zaradi teh trdi-

tev so uvedli preiskavo, a je tožilstvo v ponedeljek sporočilo, da prevare ni bilo.

Pozornost medijev je pritegnila tudi Nikolićeva univerzitetna diploma, zaradi katere so pristojne visokošolske službe pred časom uvedle preiskavo. Nikolić naj bi leta 2008 končal študij na danes ne več obstoječi zasebni ekonomski fakulteti, pri čemer naj bi po doslej znanih podatkih enega od letnikov študija zaključil v pičlih treh dneh.

Na volišča je danes povabljenih več kot 6,7 milijona volivcev, ki bodo lahko glas oddali na okoli 8500 voliščih. Ta bodo odprta od 7. do 20. ure.

ŠPETER - Živahna razprava na 25. kongresu Slovenske kulturno-gospodarske zveze

S pogledom usmerjenim v prihodnost slovenske narodne skupnosti v Italiji

Predstavili so tudi nekatere predloge statutarnih sprememb - Izvoljeni so bili novi deželni svet, razsodišče in nadzorni odbor

ŠPETER - Večanje števila govorcev slovenskega jezika, ustvarjanje prijaznega okolja za dvojezičnosti, vprašanje identitete, trženje manjšinskega jezika med negovorci, poučevanje slovenščine v italijanskih šolah, potrebe slovenskih in dvojezičnih šol, socialne dejavnosti in medgeneracijska povezanost, določitev prioritet in ustrežnejša porazdelitev sredstev, vprašanje dvojnega članstva, kriza slovenskih medijev, manjšinsko gospodarstvo, povezovanje navzven na strokovnem področju, investiranje v mlade. To so bile le nekatere izmed tem, ki so jih med zelo bogato in plodno razpravo obravnavali udeleženci drugega dela 25. deželnega kongresa Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki je potekal pod geslom »SKGZ 2020-Vizija prisotnosti«.

Ob številnih iztočnicah za živahno debato, ki jih je ponudilo poročilo predsednika Rudija Pavšiča, je dosežani izvršni odbor zveze izdelal tudi nekatere predloge, o katerih bo moral razpravljati in se nato tudi izreči novi deželni svet: v prvi vrsti gre za spremembo imena (začetni predlog je Zveza Slovencev v Italiji, ki pa je bil že na samem kongresu deležen nekaterih kritik), nato pa še za povečanje vloge članov posameznikov na pokrajinski ravni, kjer bi ti volili vodstvo zveze (kolektivne članice pa bi bile prisotne na deželni ravni) in za neposredno izvolitev deželnega predsednika na kongresu s strani članov posameznikov in delegatov kolektivnih članic.

Pogled vseh udeležencev razprave (v njej je sodelovalo skoraj trideset ljudi, zato na omejenem prostoru vseh ni mogoče citirati) pa je bil vsekakor usmerjen v prihodnost slovenske narodne skupnosti v Italiji in njenih potreb. Suzana Pertot in Matejka Grgič sta na primer ugotavljali, da je treba več energije usmeriti v širjenje rabe slovenskega jezika v vsakdanjem življenju oziroma v večanje števila njegovih govorcev (to so lahko ob tistih, ki so slovenskega maternega jezika, tudi otroci iz mešanih zakonov oziroma taki, ki se slovenščine naučijo). Pravno varstvo namreč jamči le pravico do rabe jezika, samo po sebi pa ne zagotavlja ohranjanja in nadgrajevanja komunikacijskih sposobnosti govorcev manjšinskega jezika (je torej sredstvo, ne pa cilj). Glede na to, da se tudi med Slovenci v Italiji uveljavljajo hibridne identitete, pa bi bilo med drugim vprašanje ohranjanja slovenskega jezika treba obravnavati (oziroma jezik tržiti) ločeno od identitetnih vprašanj. Potrebne so tudi pobude usmerjene v ustvarjanje in gojenje večjezičnosti prijaznega okolja.

Šola kljub svoji ključni vlogi pri ohranjanju slovenskega jezika ne more biti dovolj, predvsem glede na

sedanjo sestavo šolske populacije, kot je pokazala raziskava, ki jo je izvedel Slori. Zato so izredno pomembne tudi pošolske dejavnosti v slovenskem jeziku, kot je na primer omenil Jure Kufersin. V povezavi s spremenjeno šolsko populacijo, ki jo v vse večji meri sestavljajo otroci iz mešanih zakonov ali celo iz popolnoma neslovenskih družin, je šolnica Mirjam Mikolj poudarila, da bi vzgojitelji, učitelji in profesorji potrebovali dodatno izobraževanje, da bi bili v danih razmerah pri svojem delu bolj učinkoviti. V zvezi s šolo se pri SKGZ zavzemajo tudi za širitev dvojezičnega oziroma trojezičnega poučevanja na Videmskem (v Terski, Karnajski in Kanalski dolini), podpirajo pa tudi uvedbo pouka slovenščine v italijanske šole. Pri obravnavanju šolskega vprašanja pa bi morale biti v ospredju zlasti potrebe dijakov in njihovih družin.

Več udeležencev razprave se je strinjalo, da je treba znotraj manjšine določiti prioritete in strategije za razvoj in da je sedanja porazdelitev finančnih prispevkov neustrezna. Pri izdelavi smernic za bodoče delovanje in razvoj slovenske narodne skupnosti bi lahko bilo koristno sodelovanje z raziskovalnimi ustanovami, ki bi lahko prispevale k pripravi strokovno utemeljenih izhodišč.

Med razpravo je bilo v ospredju tudi vprašanje medijev in kriza Primorskega dnevnika in Novega Maturja. V Rimu bo treba pazorno slediti pripravi novih zakonskih določil za financiranje tiskanih medijev, da slovenski mediji ne bi tvegali, da bi bili zaradi krčenja sredstev v težavah. Poudarjeno pa je bilo tudi, da je za prihodnost Primorskega dnevnika bolj kot množično včlanjevanje v zadrugo, kar je vsekakor hvalevredno, pomembno povečanje števila naročnikov.

Del udeležencev 25. kongresa SKGZ, spodaj delovno predsedstvo

NM

Govor je bil tudi o manjšinskem gospodarstvu, kadrovanju in vlaganju v mlade, načeto pa je bilo tudi vprašanje dvojnega članstva ustanov, ki so vključene tako v SKGZ kot SSO. Slišati je bilo, da bi bilo mogoče boljše, ko te ne bi bile vključene v nobeno organizacijo, ravnatelj Glasbene matice Bogdan Kralj pa je na primer predlagal ustanovitev nekega sveta predsednikov teh ustanov.

Letošnji kongres Slovenske kulturno-gospodarske zveze, na katerem so zabeležili 90-odstotno prisotnost delegatov, je bil tudi volilnega značaja. Na njem so izvolili novi deželni svet (seznam članov objavljamo posebej), razsodišče in nadzorni odbor.

T.G.

Deželni svet: Tomaž Ban, Antonio Banchig, Elio Berra, Darja Betocchi, Cecilia Blasutti, Tamara Blažina, Sonja Božič, Germano Cendou, Igor Cerno, Viljem Cerno, Luisa Cher, Graziella Coren, Aleksander Coretti, Dante Del Medico, Igor Devetak, Igor Dolenc, Franc Fabec, Alenka Florenin, Pierina Furlan, Iztko Furlanič, Adriano Gariup, Luisa Gergolet, Matejka Grgič, Uroš Grilanc, Živa Gruden, Maja Humar, Devan Jagodic, Rado Jagodic, Renato Kneipp, Kristina Knez, Igor Kocijančič, Ravel Kodrič, Igor Komel, Nives Košuta, Dorica Kreševič, Tatjana Krizmančič, Jure Kufersin, Mario Lavrenčič, Martin Lissiach, Paolo Mahorčič, Marko Marinčič, Marino Maršič, Andrej Marušič, Renzo Matteligi, Ace Mermolja, Valter Mikluz, Mirjan Mikolj, Iole Namor, Maurizio Namor, Luigia Negro, Igor Pahor, Milan Pahor, Nataša Paulin, Rudi Pavšič, Marisa Pelesson, Boris Peric, Živka Persi, Suzana Pertot, David Peterin, Stefano Predan, Rado Race, Martina Repinc, Livio Rožič, Marko Rupel, Mirko Sardoč, Livio Semolič, Boris Siega, Stanislava Sosič, Aljoša Sosol, Adriano Sossi, Peter Sterni, Martina Strain, Mariza Škerk, Igor Tomasetig, Vesna Tomsič, Lucia Trusgnach, Igor Tuta, Stefano Ukmar, Paolo Vizintin, Dimitri Waltritsch, Gregor Zavadal

oglasno sporočilo

KOBILARNA LIPICA

V slikovitem kraškem okolju obdan s stoletnimi drevesi leži eden najlepših slovenskih kulturno-zgodovinskih spomenikov. Lipiško posestvo je umeščeno v prelepo kraško pokrajino z nizkim grmičevjem, borovimi gozdovi in zelenimi travniki, ki boža poglede in pomirja duha. Posebni občutki prevzamejo človeka ob pogledu na ponosne bele lepote ob spokojni paši na prostranih travnikih lipiškega posestva, ki v tej kraški oazi domujejo že več kot štiri stoletja.

Kobilarna Lipica je poleg pomembnega konjerejskega in konjeniškega središča tudi ena najlepših turističnih destinacij, ki ji pridih tradicije daje še prav poseben pečat. Nedotaknjena narava, jahalni tečaji v sedlu lipicanca, prijeten izlet s kočijo, ogled ene najstarejših kobilarn na svetu in kulisa belih konj pričarata

obiskovalcu nepozabno doživetje. Doživite svet belega konja na najbolj neposreden način z:

- vodenimi ogledi bogate kulturne in naravne dediščine kobilarne,
- ogledi predstav in treningov Lipiške klasične šole jahanja,
- vožnjo s kočijo po posestvu,
- tečaji jahanja in jahanjem ponijev za otroke,
- ogledom muzeja lipicanca, ki sporoča vse, kar ste želeli vedeti o Lipici in lipicancih. Sodobno oblikovan in interaktiven je skozi igro privlačen tudi za otroške oči.

Lipico je kraj, ki ga preprosto morate obiskati. Začarala vas bo s svojo lepoto, spokojnostjo in bogato ponudbo. Dobrodošli v Lipici! (www.lipica.org)

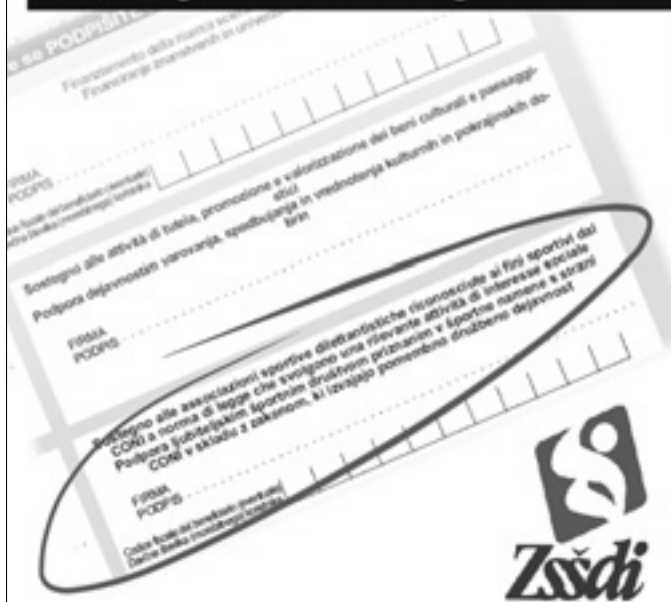
Prispevek "petih tisočink" davka Irpef za športna društva

Tudi z letošnjo davčno prijavo (obr. 730 ali Unico fizične osebe) lahko namenite 5 promilov davka Irpef amaterskemu športnemu društvu. Dovolj je, da v prilogi B obrazca 730 ali prilogi C obrazca Unico v oddelku »Izbira za namenitev petih tisočink davka Irpef« v spodnjem levem okencu vpišete davčno številko (codice fiscale) društva, kateremu nameravate nameniti prispevek in se podpišete.

00794360321 - AKK Bor
90040070329 - SK Brdina
80020250322 - AŠD Breg
80019130329 - JK Čupa
80019300328 - SK Devin
80003980317 - AŠZ Dom
80023700323 - AŠZ Gaja
80003840313 - AŠD Juventina
80020460327 - ŠD Kontovel

00744160326 - NK Kras Repen
80020230324 - AŠK Kras
80020260321 - AŠD Mladina
81003050317 - AŠZ Mladost
80020240323 - AŠD Polet
80019490327 - NK Primorje
80020450328 - TPK Sirena
80022270328 - AŠZ Sloga
91000910314 - ŠZ Soča

80018770323 - AŠD Sokol
80004020311 - AŠD Sovodnje
80004000313 - SPDG
80022480323 - SPDT
80003940311 - AKŠD Vipava

BARKOVLJE - Danes proslava obletnice poimenovanja šole in obnovitve društva

Po tridesetih letih navdušenje še vedno traja

Ob 16. uri začetek jubilejne veselice - Ponatis knjige in krstna izvedba pesmi

Danes bodo v Barkovljah z jubilejno veselico »...in navdušenje (še) traja« proslavili trideseto obletnico poimenovanja tamkajšnje osnovne šole po Franu Saleškem Finžgarju in obnovitve domačega društva. Že mesece se, bodisi učenci pod mentorstvom učiteljic, kot tudi člani Slovenskega kulturnega društva Barkovlje pripravljajo na ta pomemben dogodek, uvod v katerega je predstavljalo sredino odprtje razstave o raziskovalnem delu šolarjev na temo Sprehodi po Barkovljah: kako je bilo nekoč in kako je danes, ki je na ogled v šolskih prostorih.

Današnja slovesnost, ki bo potekala pod pokroviteljstvom ZSKD in Slovenske prosvete, se bo začela ob 16. uri z nastopom učencev pred osnovno šolo v Ul. Cerreto 19, od koder bo ob spremeljavi Godbenega društva Prosek pod vodstvom Iva Bašiča krenila povorka do sedeža SKD Barkovlje v Ul. Bonafata 6, kjer bo ob 16.30 predstavitev ponatisa knjige Barkovlje - pri nas je bilo tako. Ob tej priložnosti bodo nastopili tudi osnovnošolci in domači mešani pevski zbor, ki bodo pod vodstvom Aleksandre Pertot prvič izvedli skladbo Lepu je spomlade, ki jo je na besedilo Aleksandra Furlana uglasbil Adi Danev. Osnovnošolski otroci bodo ob priliki praznovanja nosili priložnostne majčke, na katerih je natisnjen logo, ki ga je pred tridesetimi leti narisala Magda Starec Tavcar in je že takrat krasil otroška oblačila.

Praznovanje se je začelo v sredo z odprtjem razstave v šolskih prostorih

KROMA

DSI - Jutri ob 20.30

Predstavitev knjige Osamosvojitvena vlada novinarka Rosvite Pesek

Jutrišnji "ponedeljkov večer" Društva slovenskih izobražencev ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v Trstu bo posvečen srečanju z zgodovinarico in televizijsko časnarko dr. Rosvito Pesek iz Ljubljane. Preteklo sredo, na dan, ko je pred 22 leti zaprisegla prva slovenska demokratično izvoljena vlada, je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani akademija, na kateri so predstavili njeno novo, 762 strani debelo knjigo Osamosvojitvena vlada - Kako so gradili državo.

O delu sta poleg avtorice spregovorila predsednik prve vlade, sedanjí evropski poslanec Lojze Peterle in predsednik Mohorjeve založbe iz Celovca, pri kateri je izšlo, Jože Kopeinig. Prisotnih je bilo veliko protagonistov iz časa demokratizacije in osamosvajanja Slovenije.

Dr. Rosvita Pesek, ki se je rodila leta 1965 v Mariboru, je že leta 2007 objavila odmevno monografijo z naslovom Osamosvojitvena vlada - Ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država? Sedanje delo, ki prinaša tudi bogato fotografsko gradivo in dokumente, podrobno in kritično opisuje "Demosovo vlado". Kot je pojasnila Peskova, je bil za večino drugih demokratično izvoljenih vlad v Vzhodni Evropi po padcu komunizma velik zalogaj že vzpostavljanje abecede demokratičnega političnega življenja, slovenska vlada pa je že takoj po imenovanju začela, sredi mnogih težav in v veliki tajnosti, vzpostavljati tudi novo državo. Zato se je upravičeno z veliko zlato začetnico vpisala v slovensko zgodovino.

Prvi del knjige prinaša zgodovinski oris dogajanja, v drugem delu knjige pa so intervjuji z 29 člani vlade, ki so nastali ob lanskim 20-letnici samostojne Slovenije, ko je avtorica pripravljala dokumentarni film.

EDIL CARSO S.p.A.

GRADBENO PODJETJE IN OBNOVA ZGRADB

Obrtna cona ZGONIK Proseška postaja 29/B

Tel. 040.2528036 - Faks 040.2529521 - Mob. 348.5211656

www.edilcarso.it - e-mail: edilcarso@libero.it

Certificirani po standardih ISO in člani konzorcija KARST

BARKOVLJE - Tudi letos Pokušnja kruha, vina in oljčnega olja

Soglasje občinstva in žirije

Ocenjevali štirinajst belih in osem rdečih vin ter osem vzorcev olja - Kruh spekle sedem domačink

V Slovenskem kulturnem društvu Barkovlje so tudi letos, tako kot že vrsto let zapored, pripravili tradicionalno prireditev Pokušnja kruha, vina in oljčnega olja. Številni obiskovalci so pokušali odlična vina okoliških vinogradnikov in kletarjev, pristno kapljico pa so podkrepili z različnimi vrstami kruha in peciva. Na svoj račun pa so prišli tudi pridelovalci ekstra deviškega olja, ki ga je strokovna žirija začela ocenjevati pred nekaj leti.

Degustacija vin, olja in peciva je potekala na zadnjo aprilsko soboto, odlični kruh pa je spekle sedem domačink, ki so tudi letos dokazale, da so prave mojstrice v pripravljanju kruha in peciva. Lokalni vinarji pa so letos predstavili štirinajst belih in osem rdečih vin. Kakovost vina je ocenjevala enajstčlanska žirija, ki je prispevala vina ocenila kot dobra, vendar pa ne brez napak. Tako kot vsako leto je tudi letos okoliške vinogradnike in

kletarje na napake opozoril enolog Mario Gregori, ki je pohvalil kletarje, ki si prizadevajo izboljšati kakovost svojih vin. Na prireditvi je bilo tudi rečeno, da so breški kletarji v vseh teh letih, odkar obstaja dotična prireditev, dosegli ogromen napredek in da so njihova vina, ki jih sicer pridelajo v zelo majhnih količinah, okusna in zrcalijo vse okoljske danosti Brega.

Sobotna degustacija vin je predstavljala poseben obred in družabni dogodek, ob koncu katerega je občinstvo razglasilo zmagovalca večera. Ocena občinstva je bila za malenkost drugačna od tiste, ki jo je podala žirija, a kljub temu ni bilo znanih velikih odstopanj. Naj kot zanimivost povemo, da sta tako občinstvo kot žirija izbrala istega zmagovalca tako v kategoriji belih kot rdečih vin. Po tehtnem premisleku naslov sta tako naslov najboljšega vinarja v kategoriji belih vin pripisala Martinu Kovaču. Drugo mesto je pri-

padlo Franku Starcu, tretje mesto pa je zasedel Edvin Žerjal. V kategoriji rdečih vin je prvo mesto pripadlo Franku Starcu, ki ga je z najpomembnejšo lovoriko okitilo tudi občinstvo, drugo mesto je zasedel Libero Puzzer, ki si je po oceni žirije prislužil tretje mesto, tretje mesto pa je uradno pripadlo Ivanu Taučerju, ki ga je občinstvo nagradilo z drugim mestom. Glas ljudstva je bil torej zelo podoben tistemu od komisije, je pa občinstvo nagradilo tudi četrtovrščenega. V kategoriji belih vin je publika s četrtem mestom počastila Edvina Žerjala, za rdečo sorto vin pa so nagradili še Borisa Kovača.

Večer je postregel tudi z ocenjevanjem ekstredeviškega oljčnega olja. Tričlanska žirija je med osmimi prispelimi vzorci nagradila tri najboljša olja, ki naj bi jih po mnenju žirije pridelali Franko Starec (3. mesto), Renato Raseni (4.mesto) in Ermes Sartori (1. mesto). (sč)

PUNTO RAM SERRAMENTI

Kvaliteta po ugodnih cenah.

ZASTEKLITVE Z VISOKO TERMIČNO IZOLACIJO Z OZNAKO CE – DRŽAVNI PRISPEVEK V VIŠINI 55%
NOTRANJA VRATA – BLINDIRANA VRATA – GARAŽNA VRATA

VELIK SHOW ROOM PUNTO RAM
Ul. Colombara di Vignano 8 - Z.I. OSPO (Milje - TS)
tel. 040 231611 - fax 040 231141 - info@punteram.it - www.punteram.it

Garažna vrata leta

Garažna sekcijška vrata
RenoMatic v.kij. Motorni pogon
od 999 €

Vhodna vrata leta

Vhodna vrata RenoDoor
od 1299 €

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 356320
faks 0481 356329
gorica@primorski.it

Primorski
dnevnik

DOBERDOB-SOVODNJE - Predsednik o lanskem poslovanju Zadrudne banke

Premoženjsko solidni, občutijo krizo teritorija

Lani 72.612 evrov dobička - Odpisi terjatev tlačijo ekonomski račun

Zadrudna banka Doberdob-Sovodnje je premoženjsko solidna, to pa je zanjo izredno pomembno v obdobju splošne gospodarske krize, ki je tudi na krajevni ravni spravila na kolena številna podjetja in družbe. »Pri svojem poslovanju uporabljamo 64 odstotkov premoženja; to pomeni, da imamo skoraj štirideset odstotkov prostega premoženja, in dokazuje, da banka ni nikakor v tveganju, čeprav je lanski poslovni dobiček znašal 72.612 evrov,« poudarja Dario Peric, predsednik Zadrudne banke Doberdob in Sovodnje, ki prireja svoj redni občni zbor članov v petek, 25. maja, ob 18. uri v goriškem Kulturnem domu.

Peric priznava, da je bilo lansko poslovno leto zahtevno, kljub temu pa so bili prihodki celo višji od leta 2010. S tem so na Zadrudni banki nedvomno zadovoljni, po drugi strani pa predsednik priznava, da so problem predstavljali odpisi terjatev, kar je sicer prizadelo vse italijanske banke. Bančni zavodi v bistvu doživljajo gospodarsko krizo preko podjetij, ki nimajo več sredstev, da bi vračala posojila. Če svojih dolgov podjetniki ne uspejo poravnati, se sprožijo postopki za terjanje jamstev. »Naši krediti so bili vsi dobro zavarovani, naše glavne zavarovanje pa predstavljajo nepremičnine. Ker je nepremičninski sektor doživel izredno krizo in padec cen, smo to občutili tudi mi, saj pomeni, da se je vrednost naših jamstev v nekaterih primerih celo razpolovila,« pravi Peric in pojasnjuje, da morajo banke enostavno odpisati razliko v vrednosti nepremičnin, ki se je znižala zaradi padca povpraševanja na nepremičninskem trgu - Zadrudna banka Doberdob in Sovodnje je bila tako lani ob približno pol milijona evrov. Unovčenje jamstev je od leta 2008 naprej vse bolj problematično ravno zaradi razpolovljene vrednosti nepremičnin, katerih cena je že itak bila nizka. Kljub omenjenim težavam pa Peric poudarja, da je doberdobsko-sovodenjska banka premoženjsko solidna, to pa je za njeno nadaljnje poslovanje izrednega pomena.

Kot smo uvodoma zapisali, je Zadrudna banka preteklo leto zaključila z 72.612 dobiček, kar je precej manj kot leta 2010, ko je čisti dobiček znašal 158.673. Učinek splošne gospodarske krize je še toliko bolj očiten ob primerjavi z letom 2008, ko je dobiček znašal 886.931 evrov. Podjetja iz goriške pokrajine so krizo začela doživljati ravno leta 2008, njeni učinki pa so bili vidni leto kasneje. Tako je leta 2009 Zadrudna banka zaključila poslovno leto z dobičkom 215.360 evrov, od takrat pa so bili učinki krize iz leta v leto močnejši. Za slabše poslovne rezultate so v veliki meri odgovorne nizke obrestne mere. Banke živijo od prodaje denarja, s padcem obrestne mere pa so zato padli tudi prihodki bank. »Cel kup posojil je bil zagotovljenih z obrestno mero, ki je vezana na indeks Euribor, v primeru šestmesečnega obdobja je bila tako obrestna mera 1-odstotna, kar se seveda pozna pri prihodkih,« poudarja Peric in poudarja, da so se s krizo »spopadli« z veliko mero previdnosti. »Banko moraš res voditi kot dober gospodar. Pri vseh operacijah moraš biti zelo pazljiv, skromen, nad-

zorovati moraš stroške, paziti moraš, komu posodiš denar,« pravi Peric in poudarja, da se s krizo sooča večina krajevnih podjetij. »V obdobju tako močne krize se dogaja tudi to, da je prošnja za posojila manj, saj podjetja enostavno nimajo faktur, ki jih morajo poravnati,« razlaga Peric, ki pričakuje, da bo kriza trajala vsaj do leta 2014. »Teško je napovedati, kdaj se bo gospodarstvo pobralo iz težav. Leta 2008 so trdili, da bo kriza trajala največ dve leti, v resnici pa se še zdaj ji ni nikakor videti konca,« pravi Peric, ki bo podrobno poročilo o poslovanju predstavil na rednem občnem zboru članov, ki bo v petek, 25. maja, ob 18. uri v goriškem Kulturnem domu. Na dnevnem redu so poleg poročil upravnega sveta in nadzornega odbora tudi diskusija in odobritev bilance za lansko poslovno leto. Člani bodo odločili tudi o odobritvi sistema za nagrajevanje upraviteljev in sodelavcev, na dnevnem redu pa so še volitve članov v upravni svet, ki ga zapuščata Maja Humar. Upravni svet bo članom predlagal, naj se namesto nje v upravni svet vključi Ugo Tomšič. (dr)

Dario Peric

BUMBACA

CIE V GRADIŠČU

Napaka drago stala

V center CIE pri Gradišču so pripeljali 50 nezakonitih priseljencev iz centrov v Trapaniju in Caltanissetti; med njimi so bili tudi trije odvisniki od drog, ki pa so jih še isti večer s spremstvom šestih agentov - treh policistov in treh finančnih stražnikov - preselili iz Gradišča v Bari, saj CIE ni opremljen za takšne primere. To je včeraj sporočil pokrajinski tajnik policijskega sindikata SAP, Angelo Obit, ki je opozoril, da »so za napako plačali občani oz. davkoplačevalci«. Obit dodaja, da so v Gradišče privedli le »nasilneže, nikdar se ne zgodi, da bi pripeljali mirne osebe«. V četrtek sta se ponesrečila dva policista: eden med zasledovanjem priseljencev, ki je zbežal na streho, drugi med poskusom obrzdanja protesta v notranjosti centra, še navaja sindikalist.

ŠTANDREŽ-BRAČAN - V prihodnjem šolskem letu porast vpisov

Na dveh šolah po en razred več

Na šoli Zorzut dovolj prostora, na osnovni šoli Erjavec bo potrebna prilagoditev risalnice - Ravnateljstvo računa na pomoč občinske uprave

Na slovenskih osnovnih šolah Fran Erjavec v Štandrežu in Ludvik Zorzut v Bračanu bodo v prihodnjem šolskem letu imeli razred več. V obeh šolah so namreč zbrali višje število vpisov kot v tekočem šolskem letu, zato je ravnateljstvo Večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom naslovlilo na deželni šolski urad prošnjo po odprtju dodatnega razreda. Za šolo Erjavec bi morali pravzaprav uporabljati pogojniki, saj šola potrebuje dodatno učilnico, ki bi jo bilo treba še urediti, ravnateljstvo pa računa, da bo občina Gorica znala poskrbeti za rešitev tega problema.

»Potrdilo šolskega urada, da je prošnja sprejeta, smo prejeli v prejšnjih tednih,« je povedala ravnateljica goriške Večstopenjske šole Elizabeta Kovic. Po podatkih, ki nam jih je ravnateljstvo posredovalo konec februarja, bodo na štandreški osnovni šoli Erjavec prihodnje leto imeli dvanajst prvotičnih učencev kot v tekočem šolskem letu - 28 namesto sedanjih 16 -, v vseh petih razredih pa bo skupno 100 otrok namesto današnjih 89. Na šoli Ludvik Zorzut v Bračanu bodo v prvem razredu imeli skupno enajst učencev (v tekočem šolskem letu jih je pet), zato bodo lahko ob sedanjih dveh večrazrednicah odprli dodatni, samostojni razred, kar pomeni tudi pridobitev dodatnega učiteljskega mesta.

»V Bračanu, kamor se je šola preselila pred dvema letoma, bomo gotovo imeli razred več, saj je v šolski stav-

bi, ki nam jo je dodelila krminska občina, na voljo dovolj prostora. Isto pa žal ne velja za šolo Erjavec v Štandrežu, kjer se že danes soočamo s prostorsko stisko. Osnovna šola se zaradi tega že več let poslužuje sosednje stavbe rajonskega sveta, s šestimi razredi pa bomo od septembra dalje nujno potrebovali še eno učilnico,« je povedala Kovičeva in poudarila, da je ravnateljstvo že pred časom stopilo v stik z občinskimi tehničnimi uradi in jih opozorilo na problem, po pridobitvi uradnega potrdila s strani šolskega urada pa je lahko na občino naslovlilo tudi uradno pismo s prošnjo, da se za dodaten prostor poskrbi.

»Med tem smo že preverili, katere bi lahko bile možne rešitve, ki bi odgovarjale varnostnim in drugim predpisom. Učilnico bi lahko brez večjih težav pridobili tam, kjer je bila do zdaj risalnica: postaviti bi bilo treba le steno in vrata, poseg bi bil dokaj enostaven,« je povedala Kovičeva, ki računa na to, da bo občinska uprava znala prislunhiti pričakovanjem staršev in Večstopenjske šole ter potrebam štandreških otrok. (Ale)

Šolsko poslopje v Bračanu

GORIŠKA - Zgodnje sadje zdesetkala aprilska pozeba

Ponekod češenj premalo, drugje pa jih bo še preveč

Letošnja letina češenj na Goriškem bo precej odvisna od lege: ponekod je plodove zdesetkala aprilska pozeba in burja, ki je pometala na tla precej češenj, drugod pa jih bo še preveč. Podobno se obeta tudi pri ostalem zgodnjem sadju.

Količina letošnjega pridelka bo od parcele do parcele različna, pojasnjuje Ivan Kodrič iz novogoriškega Kmetijsko gozdarskega zavoda. Pozeba, ki je nastopila med ali takoj po cvetenju sadnega drevja, je prizadela predvsem nižje ležeče sadovnjake, višje lege so jo dobro odnesle. »Za Brda velja isto. Kar je v dolini, je pozeblo, se pravi, da na drevju ni ostalo skoraj nič, saj pride v tem primeru do odmiranja semenskih zasnov in

do redčenja. Kar se nahaja višje, pa je ostalo, ponekod še preveč,« dodaja Kodrič. Sadjarjem je težave povzročila tudi burja, ki je veliko sadežev pometala z dreves ali pa jih je potolkla in so sedaj slabše kakovosti. Nizke temperature v zadnjih dneh pa po mnenju sogovornika niso bile več tako usodne za zgodnje sadje, saj je le-to že v fazi zorenja. Bolj se gre bati prevelikih količin dežja, ki povzročijo, da začnejo češnje močno pokati.

Tudi pri drugem zgodnjem sadju, denimo marelicah, je podobno: ponekod jih bo še preveč, drugod pa so pomrznile. »Marelice so ponekod v zgornji Vipavski dolini pozeble tudi v višjih legah, ker je pozeba pri-

šla z burjo. Tudi z breskvami kaže podobno,« opozarja Kodrič.

V Goriških Brdih pa se pospešeno pripravljajo na tradicionalni praznik češenj, ki vsako leto privabi številne domače in tuje obiskovalce. Tokratni bo že 46. zapovrstjo. Začel se bo 2. junija s tradicionalnim kolearskim maratonom češenj in pohodom od češnje do češnje, dan kasneje se bo nadaljeval z dnevom odprtih kleti, 8. junija bodo okronali novo kraljico češenj, prvič letos pa bodo obiskovalci pričali tradicionalni briški poroki. Zmagovalni par bo usodni »da« dahnili 9. junija. Mladoporočnica Silvija Kumar in Tadej Kranjc iz Gornjega Cerovega se bosta vzela po starih briških šegah. (km)

KULTURNI DOM GORICA

Skgz

SREČANJE Z AVTORJEM: **UROŠ LIPUŠČEK**
Predstavitev knjige

SACRO EGOISMO
»Slovenci v krempljih tajnega londonskega pakta - 1915«

Četrtek, 24. maja 2012, ob 18. uri
v Kulturnem domu v Gorici (ul. I.Brass 20)

GORICA - Festival èStoria pod vtisom krvavega dogodka v Brindisiju

»Atentat na šolo je najhujša oblika teroristične okrutnosti«

Nagrajeni Corrado Augias je analiziral odnos Italijanov do svobode - Fašistično in Berlusconijevo dvajsetletje nista slučaj

»V Italiji smo v preteklosti doživeli veliko terorističnih atentatov, eksplozija v Brindisiju pa je nekaj hujšega. Doslej smo poznali dve obliki terorizma, tistega, ki je zlorabljal krinko ideologije in politike, a je bil v resnici le želja po krvi, in kriminalni terorizem, ki je imel točno določene tarče in cilje. V prihodnjih dneh bo morda slika jasnejša, zglejda pa, da smo pred novo obliko terorizma, ki se ne ozira po tem, koga bo prizadel. Napad na šolo je najhujša oblika okrutnosti.«

Novinar in pisatelj Corrado Augias, ki so mu včeraj na goriškem festivalu èStoria izročili nagrado »Roman zgodovine«, je uvodne besede svojega predavanja v nabito polnem šotoru Erodoto posvetil atentatu na šoli Morvillo-Falcone, ki je odmeval tudi na drugih srečanjih v Ljudskem vrtu. Organizatorji so gostu naročili, naj spregovori o zgodovini, svobodi in preročstvu: slednje, kot je izpostavil Augias, je vedno napovedovalo hude nesreče, včerajšnji dan pa je bil zaradi nedolžnih žrtev še posebno tragičen. »Če bo preiskava potrdila, da gre za mafijški atentat, potem smo pred poskusom izzivanja države brez precedensa. Kriminalna zahteva, naj se ga pusti na miru. Upam, da se motim,« je povedal Augias, ki pa žal velja za tankočutnega poznavalca italijanske stvarnosti in značaja. Slednjega je skušal opredeliti tudi v svoji zadnji knjigi »Il disagio della libertà« (Neudobje svobode), ki mu je skupaj z drugimi deli, s katerimi je skušal približati zgodovino navadnim ljudem, prinesla nagrado Roman zgodovine, ki jo je banka Friuladria doslej dodelila še Lucianu Canfori, Edwardu Luttwaku in Danielu Golhagnu.

»Povod za knjigo je bilo spoznanje, da niso v Italiji napisali ali podpisali nobenega od sporazumov, ki so priznali ali razširili svobodo posameznika,« je povedal Augias in izrazil prepričanje, da to ni slučaj: »Od leta 1922 do danes je italijanski narod dober del časa preživel pod avtoritarno oblastjo, torej pod fašizmom, ali napol avtoritarno oblastjo, kot je bila Berlusconijeva.« Figuri Musolinija in Berlusconija sta po Augiasovem mnenju pravo nasprotje, nekaj pa ju vendarle družijo: zaničevanje parlamenta. »Prvi je, seveda na svoj način, skušal spremeniti Italijane, narediti iz njih drzen narod. Imel je pedagoški odnos, obratno kot Berlusconi, ki se je postavil pod povprečno raven sodržavljancev. Berlusconi je mislil, da je mogoče Italijo voditi kot podjetje.« Po Augiasovem mnenju imajo Italijani problematičen odnos s svobodo, ki jo rajne kot v plemenitem smislu - svoboda, ki se konča tam, kjer se začne svoboda drugega -, tolmačijo kot možnost »delati, kar se jim zljubi«. Prva oblika svobode zahteva trud, Italijani pa so se je pripravljali tudi znebiti in jo prepustiti drugim. Augias trenutno ne vidi političnih sil ali gibanj, ki bi lahko povečali državljanski čut Italijanov, tako kot meni, da nihče - niti državnik na vrhu G8 - ne morejo vedeti, kaj se bo zgodilo po sedanji svetovni krizi. »Kot bi rekel Wilde, doživljamo fazo, med katero bo zgodovina presedlala na drugega konja. Gotovo je le to, da bo Evropa iz nje izšla okrnjena.« (Ale)

Corrado Augias

BUMBACA

GORICA - Konzulta Študentska solidarnost

Italijanski in slovenski dijaki povezani

»Več nas je od njihovih bomb.« Tako se zaključuje sporočilo, ki so ga obiskovalci festivala èStoria včeraj srečevali ob stojnici Dijaške pokrajinske konzulte. Goriški dijaki so na takšen način izrazili bližino vsem tem, ki jih je atentat nad šolo v Brindisiju najhujše prizadel. K stojnici pa nas je pritegnil tudi dvojezični napis »Consulta provinciale degli studenti - Gorizia - Dijaška pokrajinska konzulta«. Dijaki so nam pojasnili, da konzulta sicer obstaja že dobrih petnajst let, v zadnjem letu pa se je reorganizirala in obogatila svojo vsestransko dejavnost. Sestaja se redno na šolskem skrbništvu, v njej pa so aktivni tudi predstavniki vseh slovenskih višjih srednjih šol v Gorici.

Predstavniki konzulte Cristiano Parise se je včeraj spomnil žrtev tudi z odra festivala

ŠTANDREŽ - Razstavo so odprli ob Prazniku špargljev

Prvič so se osnovnošolci izkazali tudi kot fotografi

»V šoli smo vajeni ponujati na ogled izdelke različnih likovnih področij, prvič letos pa se naši učenci predstavljajo na razstavi s fotografijami.« S temi besedami je Silvan Bevcar, učitelj na osnovni šoli Fran Erjavca, pospremlil petkovo odprto fotografsko razstavo v prostorih prosvetnega društva Štandrež. Odprli so jo v okviru Praznika špargljev in bo na ogled še danes ter v soboto in nedeljo prihodnjega tedna.

Avtorji posnetkov so učenci četrtega in petega razreda štandredške šole, ki jih je z zanimanjem za fotografijo okužil domačin Valter Nanut. Obiskal jih je v razredu in jim dal dragocene nasvete, predvsem pa je vanje vtil željo, da bi se še sami preizkusili. Priložnost je bil sprehod po vaških ulicah s priročnimi digitalnimi fotoaparati, v katere so učenci ujele prav vse, kar je pritegnilo njihovo pozornost. Sledila je še učna ura za računalnikom za obdelavo posnetkov. Iz njihovega dela je nastala razstava z naslovom »Spoznajmo domače ustvarjalce«. Fotografije, ki so prikazane na panojih, pa so po iznajdljivosti in kompoziciji pravo presenečenje, kot so ugotavljali številni udeleženci petkovega odprtja.

Uvodoma je pozdravil Marko Brajnik, predsednik Prosvetnega društva Štandrež, sledila je glasbena točka violinista Samuela Zavadvla ob klavirski spremljavi očeta Silvana. Na platnu so nato projicirali fotografije, po dve za vsakega učenca. Presenečena nad njihovim delom je bila tudi ravnateljica Elizabeta Kovic, ki je otrokom in mentorjem namenila pohvalne besede.

Otroci so nad svojimi fotografijami ponosni

BUMBACA

GORICA - »Glasba pod cerkvenim obokom« v okviru Snovanj

Oče in sin se srečujeta v glasbi

Ob razstavi o Ivanu Kacinu in Paulu Johnu Siflerju še koncert - Center Emil Komel in Arsatelje sta večer posvetila spominu Silvana Kerševana

V spomin na Silvana Kerševana, svojega dolgoletnega ravnatelja, je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel z Arsateljem v petek organiziral poseben večer Snovanj. Pokojnika so se v cerkvi sv. Ivana na najprej spomnili pri maši, ki jo je obogatilo ubrano petje. Nato je bilo v Domu Franc Močnik odprte dokumentarne razstave z naslovom »Oče in sin, zapisana glasbi«; posvečena je znanemu izdelovalcu orgel in zborovodji Ivanu Kacinu ter njegovemu sinu Paulu Johnu Siflerju, organistu in skladatelju, ki je do smrti leta 2001 živel in delal v Hollywoodu. Kacinova hči in Siflerjeva sestra Dorica Makuc je na večer ugovajala, da se moramo zahvaliti ravno Kerševanu, če je v Gorici odmevala glasba ame-

riškega Slovenca. Spoznala sta se ob koncertih, ki jih je Sifler imel v 80. letih na Goriškem. »Srečen je bil, da je lahko igral na očetovih orglah, čeprav se nista nikoli srečala.« Orglarsko podjetje Ivana Kacina je na Primorskem postavilo veliko orgel po prvi svetovni vojni, ki je izničila podobo Goriške. »Črni škvadrimem« ga je nato prisilil, da se je umaknil v Jugoslavijo in se vrnil šele po drugi svetovni vojni, ko je že bil bolan. Aleksandra Pavšič - Milost iz Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici je dodala, da gre za ne navadno in zelo zanimivo družinsko zgodbo dveh pomembnih Slovencev, ki se nikoli nista srečala. Ustvarjala sta v zelo različnih okoliščinah, imela pa sta veliko skupno lju-bezen do orgel in glasbe nasploh, saj sta ji

vsak na svojem koncu posvetila svoje življenje. Na kratko je orisala njuni poti in tudi to, kako je Sifler v 80. letih izvedel za polsestro, s katero sta se potem redno srečevala. Razstava bo odprta do naslednje nedelje.

V cerkvi sv. Ivana je nato bil koncert sakralne glasbe »Glasba pod cerkvenim obokom«. Posvečen je bil glasbi Paula J. Siflerja, pa tudi pobudniku priljubljenega poznomladnega srečanja, prof. Kerševanu, je povedala podravnateljica centra Komel, Alessandra Schettino. V prezbiteriju, stranskem oltarju in na koru so se zvrstili profesorji in učenci višjih razredov glasbene šole. Večer je uvedel duo trobent Živa Srebrnič-Roberto Caterini, nadaljevala ga je violinistka Noemi Cristiani ob organistki Ne-

vi Klanjšček. Dve Haendlovi ariji je ob orgelski spremljavi Mirka Butkoviča zapela mezzosopranistka Martina Kocina, nato je Butkovič izvedel eno najbolj znanih Siflerjevih del, »Meditation on Amazing Grace«. Čelist Francesco Malaroda je ob orgelski spremljavi Neve Klanjšček zaigral stavek iz Vivaldijevega koncerta, nato sta se s Telemannom, Mercadantejem in Beethovnom res izkazali gostji večera, flavtistki Ana Černic in Doris Kodelja - Duo Adore. Koncert je sklenil ženski zbor Arsatelje, ki je pod vodstvom Mirka Ferlana in ob orgelski spremljavi Mirka Butkoviča zapel nekaj nabožnih pesmi; pri eni je sodeloval tudi tenorist Martin Srebrnič. Koncert so ponovili sinoči v cerkvi na Subidi.

Dorica Makuc na razstavi

FOTOLK

Mažoretke v Doberdobu

Pri Godbi na pihala Kras v Doberdobu želijo letos uresničiti željo o ustanovitvi mažoretske skupine, ki bi popestrila nastope godbe in druge prireditve. Mladih deklet je v vasi in v okolici veliko, nekatera se že ukvarjajo z glasbo in športom, marsikatero bi lahko pritegnila tudi mažoretska skupina. V društvu zato vabijo dekleta od 8. do 18. leta starosti, da se zgledajo pri Magdi Prinčič (tel. 347-1243400).

V sredo občni zbor SPDG

Slovensko planinsko društvo Gorica prireja redni letni občni zbor v sredo, 23. maja, ob 20.30 v mali dvorani goriškega Kulturnega doma.

Svetovni popotnik v galeriji

V organizaciji društva Ars bo jutri ob 18. uri v galeriji nad Katoliško knjigarno v Gorici odprte razstave z naslovom »Svetovni popotnik pripoveduje, dr. Andrej Kobal (1899-1988)«.

V fotografijah duša naroda

Združenje prijateljev Izraela prireja jutri ob 17. uri v univerzitetnem kompleksu sv. Klare v Gorici razstavo z naslovom »Zgodbe iz Izraela, fotografsko popotovanje v dušo naroda«.

Na gradu godba Val Isonzo

Danes ob 18. uri bo na gradu Spessa pri Koprivnem nastop godbenega orkestra Val Isonzo pod taktirko Fulvia Doseja; vstop bo prost, v primeru dežja bo koncert odložen.

SVETOVNI DAN ZDRUŽENIH NARODOV

Kulturna raznolikost obogatitev za družbo

DUŠAN KALC

Ali je veliko število različnih narodnosti, jezikov, verovanj in kulturnih navad, ki označujejo našo bližnjo in daljno okolico in s katerimi se srečujemo vsak dan na vsakem koraku, obogatitev za človeški rod, ali pa predstavlja, obratno, škodljiv (za skrajneže celo poguben) motiv stalnih trenj in družbene (ter seveda politične) konfliktnosti, ki se zna često obarvati s krvjo? Mar naj se kulturnih kontaminacij ter dialoga z drugače govorečimi, obarvanimi in verujočimi veselimo, ali pa naj vse to smatramo za dodatno neznosno breme, ki se pridružuje že itak mnogim težavam sodobnega sveta, začeniši s težko gospodarsko krizo ter posledičnim naraščanjem revščine, brezposelnosti, družbenih razlik in drugih nadlog? Skratka, vprašanje je, ali naj smatramo različnosti kot nosilce pozitivnih vrednot, ali kot tvorce sovraštva.

Prvi spontan odgovor mi nudi podoba, ki jo rad nosim v svoji zavesti in ki me vselej navdaja z radostjo in optimizmom. To je podoba mladih dijakin in dijakov Mednarodnega jadranskega zavoda Združenega sveta iz

Devina, ki ob raznih praznikih in drugih priložnostih, z radostjo v srcih in opravljeni v svoje tradicionalne narodne noše razigrano zaplešejo in v en glas zapojejo hvalnico prijateljstvu in sožitju. Nekaj manj kot dvesto jih je v zastopstvu kakih osemdeset držav sveta, a v njih je moč milijonov. Prihajajo iz raznovrstnih družinskih in narodnostnih okolij, barve njihove kože se razlikujejo, govorijo različne jezike. Tudi oblačijo se drugače in navaženi so na različne jedi. Ta dekleta in fantje predstavljajo nekakšno svetlo in obetavno oazo v današnji pusti, pušavski pokrajini nezaznane, nespoštovanja, grobega individualizma, divje kompetitivnosti kot edine zvečljavne vrednote, preziranja človekovega dostojanstva in pomanjkanja čuta solidarnosti.

V tej oazi človek začuti drugačno vzdušje, drugačen odnos do problema drugačnosti. Odnos, ki sloni na vrednotah miru in pravice ter razumevanja in sodelovanja in ki odpira pot neki novi, višji, bolj odgovorni zavesti o tem, kako bi bilo treba temu globaliziranemu in razvrzanemu svetu sreči.

Misel o takšni zavesti bi nas morala prevevati zlasti v trenutkih, ko naj bi po pripo-

ročilih Organizacije Združenih narodov praznovali svetovni dan spodbujanja kulturne raznolikosti za dialog in razvoj, ki poteka ravno na jutrišnji dan. Generalna skupščina Združenih narodov je namreč 20. decembra 2002 razglasila 21. maj vsakega leta za praznik kulturne raznolikosti, kot sredstva za utrjevanje sožitja in miru v svetu, za večjo blaginjo ter za trajnostni razvoj. Svetovna organizacija je s tem želela spodbuditi razmišljanje o pomenu raznolikosti vseh kultur in o njihovi vlogi.

Čeprav gre po mojem mnenju za nadvse pomembno zadevo, ki tako in drugače poguje naše bivanje na tem planetu, se o pobudi Združenih narodov vse premalo govori in piše. Medtem ko je prav od učinkovitosti informativnega sistema v prvi vrsti odvisno, kako bomo lahko kos vse zahtevnejšim izzivom, ki prihajajo z vseh področij javnega življenja, in pri tem predstavlja uveljavljanje kulturne raznolikosti še poseben izziv, moramo žal vedno znova ugotavljati, da ta informativni sistem še vedno ne deluje, kot bi moral. Šola kot temeljni prenašalec znanja, vzgoje in poznavanja je v tem pogledu še ved-

no pomanjkljiva, ker vanjo vlagajo veliko premalo, zlasti v revnejših predelih sveta. Še bolj pomanjkljivo delujejo mediji. Kot običajno sem v teh dneh med prelistavanjem časopisov, pa tudi med brskanjem po spletu, še enkrat ugotavljal, da so človekoljubni pozivi ZN slej ko prej pobožne želje in da jih premnogi ne jemljejo preveč resno. Za sredstva javnega obveščanja, vezana na pridobitniško logiko in podrejena nosilcem oblasti in ekonomskih interesov so senzacionalne, namigujoče in vzburljive vesti pomembnejše od velikih bivanjskih tem človeštva. Po drugi strani pa so vesti, ki tako ali drugače oškodujejo privilegirane kaste, zamolčane. Pri tem je mišljeno vse tisto, kar postavlja človeka in njegovo dostojanstvo pred interese pridobitniških združenj.

V primeru obravnavane teme je človek središče pozornosti. Človek kot kulturno in družbeno bitje. O izrednem pomenu in vlogi kulturne raznolikosti prepričljivo govori Splošna deklaracija UNESCO (organizacija ZN za izobraževanje, znanost in kulturo), ki v svojem prvem členu navaja, da je »kulturna raznolikost potrebna za vse človeštvo v enaki meri, kot je biotska raznovrstnost potrebna za naravo.« V naravi se dejansko dogaja, da živim bitjem uspe preživeti po zaslugi zelo kompleksnih povezav, saj so najbolj čvrsti in trdoživi ekosistemi tudi najbolj raznoliki. In prav zato predstavlja izguba različnosti nevarnost za naravno vrsto. Nekaj podobnega velja za kulturo, kajti sleherna izguba znanja ter določenih izročil in značilnosti vodi v obubožanje naše bitnosti.

Kot je poudarjeno v omenjeni deklaraciji UNESCO ter nato tudi v Konvenciji o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov, ki jo je UNESCO sprejel leta 2005, je torej kulturna raznolikost nadvse pomembna skupna dediščina človeštva, ki jo velja zaščititi in uveljavljati v splošno korist današnjih in prihodnjih rodov, ker je temeljno gibalno trajnostnega razvoja skupnosti, narodov in ljudstev. Z njo se oblikuje pester in bogat svet, je rečeno v konvenciji, utrjujejo se vrednote, krepijo se človekove zmogljivosti, omejujejo se nevarnosti degeneracij in, kar je morda najpomembnejše, se uveljavlja varnost na krajevni, državni in mednarodni ravni.

Posebej pa velja poudariti, da je kulturna raznolikost tudi ena od korenin splošnega razvoja, mišljenega ne le v smislu ekonomske rasti, temveč tudi kot sredstva za doseganje boljšega in kakovostnejšega življenja tako iz duhovnega, intelektualnega in čustvenega, kakor tudi iz etičnega vidika.

Ko tako razmišljam o omenjenih prosvetljenih določilih Steklene palače, ki običajno zaradi oholosti in želje po dominaciji močnejših držav žal ni deležna potrebne pozornosti in posluha, se mi pred očmi odpira široka paleta resnih problemov, s katerimi moramo delati račune. V današnjem globaliziranem svetu se sproščajo vedno nove napeitosti. Človekove pravice, zapečaten v zgodovinski povojni deklaraciji Združenih narodov, zapisane v različnih mednarodnih konvencijah ter v ustavah raznih držav, so še vedno bolj na papirju kot v praksi. Silovito se pojavljajo medverska trenja, ki jih spremlja terorizem in ki jih nekateri označujejo kot spopad med civilizacijami. Preveva me tudi občutek, da stalno narašča raznovrstno nasilje, pa naj bo v družini ali širši družbi. Stalno se soočamo s pojavi nestrpnosti do različnih, z diskriminacijo manjšin ter s sovraštvom do tujcev, kar prihaja do izraza ob nenehnem dotoku priseljencev in beguncev iz revnega v razviti svet, ali iz vojnih območij v mirnejše kraje. Rasizem je na pohodu in Breivik ni izoliran primer. Kot dodatek k oteževanju medčloveških, medetničnih in medkulturnih odnosov gre omeniti naraščanje neenakosti med ljudmi in narodi, ki jo sproščajo gospodarski činitelji pod vplivi družbenopolitične vizije, sloneče na finančnem pridobitništvu in pravih trgih, na izkoriščanju človeka in narave, na imperativu "imeti" pred "biti". Vse to predstavlja oviro na poti uveljavljanja kulturne raznolikosti ter dialoga, tako med različnimi narodi in državami, kakor tudi med različnimi interesnimi skupnostmi znotraj posameznih držav.

Svet se je v zadnjih desetletjih korenito spremenil in in z njim se spreminja tudi gledanje na medkulturno dogajanje. Cela vrsta

ustaljenih navad, stališč in tabujev je izginilo ali izginja in komunikacije ter odnosi med ljudmi so postali ali postajajo vse bolj sproščeni in svobodni, kar odpira nove možnosti. Hkrati pa ljudem zmanjkujajo nekdanja prepričanja in modeli, na katere so bili navezani, kar ustvarja negotovost in nelagodje. Sodobni človek se vse bolj zaskrbljeno vprašuje, kako nadomestiti preživele vrednote z novimi družbenimi potrebami. Svet postaja skratka po eni strani ena sama globalna vas, hkrati pa ohranja značilnosti, ki se navezujejo na stari pregovor "vsaka vas ima svoj glas". Iz tega nasprotja je težko najti pravi izhod.

Prav zato se je treba resno zamisliti nad vprašanjem, kakršnega ponujajo proslavljanje svetovnega dneva spodbujanja kulturne raznolikosti za dialog in razvoj. Vse bolj je potrebno ustrezno ozaveščanje javnosti, pri čemer je pomemben pristop, ki naj sloni na nekaterih bistvenih pogojih, kakršni so spoštovanje drugačnosti, razumevanje nazorov in izbir, uveljavljanje enakopravnosti, uvajanje enakih možnosti in zagotavljanje človeškega dostojanstva. V tem duhu bi morala potekati prizadevanja za varstvo in razvoj kulturne raznolikosti človeštva, kar je nedvomno velik izziv za zagotovitev miroljubnega sožitja med ljudmi in narodi. Glasnik teh prizadevanj bi morale biti v prvi vrsti vlade, ob strani pa bi jim morale stati razne organizacije in inštitucije, z vzgojno izobraževalnimi in informativnimi v prvi vrsti.

Po mnenju tistih, ki so navdihnili in oblikovali Splošno deklaracijo organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo, je treba kulturno raznolikost pojmovati kot "dinamičen proces, v katerem je medkulturni dialog dejavnik, ki omogoča boljše upravljanje kulturnih sprememb". Kot taka lahko veliko prispeva k splošnemu družbenemu razvoju in k utrjevanju miru v svetu. Hkrati pa je lahko v izjemno pomoč pri naporih mednarodne skupnosti za uresničitev znamenitih osmih razvojnih ciljev novega tisočletja. Morda ne bo odveč, če si nekoliko osvežimo spomin in naštejemo te cilje, za katere se je 191 držav članic OZN obvezalo, da jih doseže do leta 2015. Nameni ZN so: izničitev skrajne revščine in lakote v svetu; doseči splošno osnovno izobrazbo; promovirati enakopravnost spolov in dati več moči ženskam; zmanjšati smrtnost otrok; izboljšati zdravje mater; boriti se proti HIV/AIDS-u, malariji in drugim boleznim; zagotoviti znesnost okolja; razviti svetovno razvojno partnerstvo.

Toda leto 2015 se bliža naglih korakov, a razmere se niso bistveno izboljšale. V nekaterih pogledih smo celo na slabšem in nič ne kaže, da se bo dalo v poldrugem letu nadoknaditi vse tisto, kar smo zamudili. Po zadnjih, nedavnih podatkih mednarodne organizacije ZN za prehrano in kmetijstvo FAO en prebivalec sveta na tri živi v barakarskih naseljih. V Afriki celo šest prebivalcev na deset. Računajo, da bo do leta 2020 poldruga milijarda ljudi živela v barakarskih naseljih. Po podatkih za leto 2010 je skoraj osem milijonov otrok umrlo pred svojim petim rojstnim dnevom. Ugotavljajo nadalje, da je kar 215 milijonov otrok med petim in sedemnajstim letom starosti prisiljeno v težaška dela. Zgovoren je tudi podatek, da ena tretjina človeštva še vedno nima dostopa do pitne vode.

Še bi lahko naštevali in slika bi postajala vse bolj mračna. Določene vidne uspehe pravzaprav beležimo le na področju boja proti AIDS-u. To se pravi, da bo treba v prihodnje tako ali drugače krepkeje zavijati rokave. Bogatejši in močnejši bodo morali vendarle pogledati preko varnih plotov svojih udobnih, sebičnosti in neobčutljivosti do bližnjega prepletanj domovanj. Vsi skupaj pa bomo morali premagati predsodke in zlasti strahove pred tujci, pred drugače govorečimi in mislečimi. Res je, da stiki med skupinami, ki so si različne po kulturi, jeziku, tradicijah, družbenih pogojih, spolnih in drugih navadah, prinašajo določeno nelagodje, če ne celo konflikte. Prav zato pa je potrebna drugačna zavest, ki jo je treba gojiti in negovati, kajti prav v sprejemanju različnosti kot vrednote moremo in moramo najti vzgibe za ustvarjanje boljših in prijetnejših življenjskih pogojev za vse človeštvo.

Tega nas učijo mladi učenci devinskega zavoda.

GIANNIJA FALCONEJA IN PAOLA BORSELLINA

... pustila same

Na fotografijah: skrajno levo, razdejanje pri Capaciju, kjer je bil ubit Giovanni Falcone; levo sodnika Giovanni Falcone in Paolo Borsellino; desno razdejanje v palermški ulici D'Amelio, kjer je bil ubit Paolo Borsellino; spodaj z leve, mafajska botra Toto Riina in Bernardo Provenzano.

derne umetnosti, ubila 5 ljudi; v noči na 28. julij sta eksploziji dveh avtomobilov bomb hudo poškodovani dva pomembna kulturna spomenika v Rimu - cerkvi sv. Jurija al Velabro in sv. Janeza v Lateranu. Oba napada naj bi bila mafijski odgovor papežu Janezu Pavlu II., ki je 9. maja med obiskom na Siciliji v dolini templjev v Agrigentu obsodil mafijske zločine, zahteval od pripadnikov hobotnice, naj se skesajo in spreobrnejo in jim zažugal, da »se ne bodo izognili božji sodbi«.

Prav v noči od 27. na 28. julij je prišlo do dogodka, ki še ni bil pojasnjen in ki ga je takratni predsednik vlade Carlo Azeglio Ciampi imel za poskus državnega udara. 27. julija se je predsednik vlade po celodnevni pogajanji s predstavniki sindikatov odpravil v kraj Santa Severa nedaleč od Rima, kjer je imel svojo počitniško hišo, da bi si privoščil nekajurni oddih. Komaj je prišel v Santo Severo so ga obvestili o bombnem napadu v Milanu. Poklical je predsedstvo vlade od koder mu je poročal takratni generalni sekretar Andrea Manzella. Pogovor je prekinila silovita eksplozija (šlo je za avtomobil bombo, ki je eksplodiral pred cerkvijo sv. Jurija al Velabro), kateri je sledil telefonski mrk, saj se Ciampi ni utegnil več povezati s predsedstvom vlade. Na vrat na nos se je vrnil v Rim in ob 3. uri zjutraj sklical sestanek najvišjega obrambnega sveta, tako nato pa je govoril s predsednikom države Oscarjem Luigiem Scalfarom. Že ob 8. uri se je sestala vlada, takoj nato je Ciampi odletel v Milan. Državnega udara kljub premierovi bojazni ni bilo, ostaja pa ozadje tega dogodka, kot je pred dvema letoma Ciampi poudaril v intervjuju z listom la Repubblica, povsem nepojasnjeno in bi ga kazalo raziskati. Tudi zato ker so samo nekaj dni nedaleč od predsedstva vlade našli avtomobil, ki je bil nabit z gnojim, ki se lahko spremeni v eksploziv. Avtomobil je bil onesposobljen, še vedno pa ni jasno, kdo in zakaj ga je parkirjal samo lučaj od predsedstva vlade.

Kot je nepojasnjeno tudi zadnje poglavje v tej dramatični zgodbi. Januarja 1994 so mafijski teroristi parkirali avtomobil lacia thema nabit s trotilom v neposredni bližini rimskega stadiona Olimpico. Tarča napada naj bi bili karabinjerji, ki so zagotovili varnost med tekmo, in navojači, ki bi po tekmi odšli s stadiona. Napad naj bi spodletel, ker naj bi tudi v tem primeru odpovedal daljinski sprožilec. Avtomobil je bil odstranjen, mafija je prenehala z napadi, njene teroristične ofenzive je bilo s tem konec. Tudi okoliščine tega napada niso bile povsem pojasnjene. Gaspere Spatuzza, ki je organiziral tega in druge mafijske bombne napade, je preiskovalcem zaupal, da mu njegov šef, eden od bratov Graviano, ki so vodili mafijsko družino v palermški četrti Brancaccio in so bili zavezniki Riine, prvič zabičal, da

mora počakati na njegov prihod, preden pritisne na sprožilec.

Ali se je mafija odpovedala napadu samo zato, ker naj bi odpovedal sprožilec? In zakaj se je skoraj istočasno odpovedala tudi načrtovanemu napadu na svetovno znan kulturni spomenik, nagnjeni stolp v Pisi?

Florentinsko porotno sodišče, ki je pred nedavnim obsodilo na domrtno ječo palermškega mafijskega veljaka Francesca Tagliavio zaradi sodelovanja pri organizaciji atentatov leta 1993, je v utemeljitvi sodbe zapisalo, da je atentat leta 1994 v Rimu spodletel po naključju, ker je pač odpovedal daljinski sprožilec. Drugačnega mnenja pa nekdanji sodnik in pisatelj Giancarlo De Cataldo, ki je mafijsko kriminalno ofenzivo opisal v romanu Nelle mani Giuste (V primerne roke). Po njegovem mnenju storilci sploh niso nameravali povzročiti eksplozije, uprizarili so samo virtualen atentat v prepričanju, da bo odmeval še bolj kot resnični atentat. Cilj celotne strategije pa je bil zaupati Italijo prvih devetdesetih let »V primerne roke«.

Tudi florentinsko porotno sodišče je prepričano, da so se predstavniki nekaterih državnih let in služb pogajali z mafijci, podobno za pogajanja pa so dali predstavniki države. Cilj tistih, ki so kontaktirali mafijce, je bil preprečiti nadaljevanje teroristične ofenzive, tudi ker naj bi bili v obveščevalnih službah prepričani, da nihče ni vedel, kako bi lahko ofenzivo zaustavili in s katerimi preventivnimi ukrepi bi lahko preprečili, da bi posledice napadov katastrofalne.

Svojo ofenzivo so voditelji mafije vsekakor nekaj dosegli, saj je takratni pravosodni minister v Ciampijevi vladi Giovanni Conso

preklical strogi režimski zapor (po členu 41 bis kazenskega zakonika) za nekaj sto mafijskih zapornikov. Conso je tako predstavnikom parlamentarne protimafijske komisije kot tožilcem v Palermu izjavil, da se je za to odločil sam, brez posvetovanja s kolegi v vladi, na predlog takratnega šefa direkcije kaznilniške administracije Adalberta Capriottija, ki je nasledil Niccolaja Amata (ki je popuščanju nasprotoval). Morda je zamenjavo na vrhu direkcije kaznilniške administracije spodbudil takratni predsednik države Oscar Luigi Scalfaro, saj je bil Capriotti njegov osebni prijatelj. Scalfaro je vsekakor samo nekaj dni pred smrtjo zaničal, da bi sploh vedel za kakršna koli pogajanja z mafijskimi predstavniki.

Prvi kontakti med predstavniki nekaterih državnih služb in mafijskimi veljaki so se začeli takoj po atentatu pri Capaciju. O teh stikih naj bi takratno šefico kabineta pravosodnega ministra Claudia Martellija, Lilliano Ferraro, obvestil karabinjerski stotnik De Donno, ki naj bi po nalogu polkovnika Maria Morija navezal stike z Vitom Ciancinimom. Ferrarova pa je s tem seznanila sodnika Borsellina, ki je bil zaradi zakulisnih stikov z mafijo silno razburjen in jim je, kot je povedal prijateljem, ki jim je zaupal, odločno nasprotoval.

Po koncu mafijske teroristične ofenzive so si mnogi prizadevali, da bi celotno ozadje šlo v pozabo, zgodilo se je celo to, da so si izmislili lažnega skesanca Vincenza Scarrantina, ki je izjavil, da je ukradel fiat 126, ki je bil nabit z eksplozivom in katerega eksplozija je ubila sodnika in njegove spremljevalce. Na tej osnovi je bil zaradi organiza-

cije umora obsojen Toto Riina in z njim drugi mafijski veljaki, skratka slo je za poskus, da bi na pleča nekdanjega mafijskega botra zvrnili odgovornost za umor Falconeja in Borsellina in da preiskava ne bi prestopila praga mafije.

Naklep je spodletel, ker je na pogajanja med hobotnico in predstavniki države prvi namignil Giovanni Brusca, odločen pa je bil prispevek nekdanjega sodelavca bratov Graviano Gaspareja Spatuzze (sodeloval je med drugim pri umoru župnika palermške četrti Brancaccio Pina Puglisija), ki je začel sodelovati s sodniki in jim orisal, kako so bili v preiskavi speljani na stran pot. Pri organizaciji napada na sodnika Borsellina je sodeloval tudi Spatuzza, ki je po oceni florentinskega porotnega sodišča verodostojna pričal.

Sicer pa je odgovornost za umor Paola Borsellina zavrnil tudi Riina. Julija 2009 je njegov odvetnik Luca Cianferoni po nalogu botra novinarjem sporočil, da so Borsellina »umorili oni«. Predstavnikom države naj bi mafijski boter zabrusil: »Ne kažite vselej samo name, iščite tudi med sabo.« Dodal je tudi, da se on ni pogajal, niti pogajanj je takrat vlekkel Vito Ciancinimo, ki je imel stik s karabinjerji. Riina se je omejil na to, nato – kolikor je znano – ni več govoril. Njegove besede pa potrjujejo mračne napovedi samega Borsellina, ki je nekaj dni pred smrtjo zaupal soprogi Agnese: »Če me bodo ubili, vedi, da to ni delo mafije.«

Dvajset let po terorističnih napadih pri Capaciju in v Ul. D'Amelio je takratno dogajanje še ovito v dokaj gosto meglo nejasnosti, predvsem pa niso bili odkriti tisti »premeteni umi«, o katerih je govoril Giovanni

Falcone. Te ljudi je treba po mnenju tožilce France Inbergamo iskati v tistem sivem območju, v katerem se prepletajo vezi in interesi hobotnice, politike in gospodarstva. Po njenem mnenju pa je iskanje resnice upočasnilo tudi dejstvo, da so »tisti, ki so vodili pogajanja, še med nami.«

To, kar se je zgodilo pred dvajsetimi leti, ne more biti samo predmet zgodovine, ampak je še vedno zelo aktualno vprašanje, kot kažejo med drugim odzivi na postopna odkritja sodnikov. Pod vodstvom Bernarda Provenzana je Cosa nostra v zadnjih 18 letih opustila teroristično strategijo in se znova pogreznila v družbo, da bi lahko skrivaj razpredala svoje tipalke in si s pomočjo na videz nekompromitiranih posrednikov pridobila vpliv v zakoniti ekonomiji.

Po mnenju poznavalcev Cosa nostra, kalabrijska 'ndrangheta, ki je danes najvplivnejša italijanska kriminalna združba, in neapeljska kamora tudi zaradi vse bolj zaostrene gospodarske krize obvladujejo del gospodarstva. S svojimi tipalkami so prisotni povsod v Italiji, še posebej pa v severnoitalijanskih deželah, kjer je potencial znatno večji.

Iskanje resnice o tem, kaj se je zgodilo leta 1992 in 1993 bi pomenilo odkrivanje tiste sive cone, kjer se še danes plejejo zakulisne vezi, ki so dejanska cokla za razvoj Italije. Nekajkrat je bil del te megličaste koprene za spoznanje odstir, kot v primeru aretacije mafijskega botra Bernarda Provenzana v aprilu leta 2006, in aretacije enega od njegovih mafijskih zavznikov Salvatoreja Lo Piccola leto potem, celota pa ostaja še vedno v ozadju, vidni so samo nejasni obrisi. »Premeteni umi« pa najbrž še vedno rovarijo v ozadju.

ŠE VEDNO NESTABILNE RAZMERE NA BALKANU

In vendar je bilo v Bosni 45 let miru

GORAZD VESEL

V Sarajevu so se spomnili 20-letnice začetka obleganja, ki je trajalo tri leta in pol. Takrat so srbske šovinistične sile obkrožile mesto in na okoliške griče pripeljale tanke, namestile so strojnična gnezda in postavile zasede, v katerih so na žrtve prežali številni ostrostrelci. Dogodek so obeležili z namestitvijo 11.541 praznih rdečih stolov na Titovo ulico, prav toliko, kolikor je uradno ugotovljenih žrtev tega nerazumnega dejanja, kakršnega zgodovina zadnjih nekaj stoletij ne pozna.

Zagotovo je bilo žrtev še več, tako da ta številka govori le o znanih žrtvah, za katere se ve, kdo so bile in kje so padle. Sarajevčani, preko 400.000 prebivalcev, so bili ves ta čas brez elektrike, vode in gretja, preživljali so se z najosnovnejšo hrano, kupljeno na črnen trgu po astronomskih cenah. Če so stopili na ulico, jih je zasula toča granat in nabojev ostrostrelcev. Celo iz Slovenije so Srbi in Hrvatje hodili na safari vikend v obkroženo mesto. Kako so si rabljili in žrtve bili blizu, si gledali iz oči v oči in v kakšni nevarnosti je živelo obkroženo prebivalstvo, govori tudi dogodek, katerega opis je po tolikih letih prišel iz sarajevskega radia. Povedali so mi, da je Sarajevčanka, profesorica, sedela na balkonu, ko ji je zazvonil telefon. »Sem vaš učenec (bil je ostrostrelcec) in vas že nekaj dni opazujem«, se je oglasil moški na drugi strani linije. »Jutri me bodo premestili in na moje mesto bo prišel nekdo drug. Ta vam ne bo prizanesel.«

Predsednik Slovenije Milan Kučan je takrat zasluhlil, kakšne krutosti se ob razpadanju SFRJ zaradi ignoriranja mednarodne skupnosti lahko zgodijo v Bosni in Hercegovini, vendar zanjo ni mogel storiti ničesar. To sedaj poudarjajo tamkajšnji viri in ga ocenjujejo kot genialnega politika. Pred divjanjem JLA je skupaj z drugimi vodilnimi politikmi rešil le Slovenijo.

Ve se, da sta se Slobodan Milošević in Franjo Tuđman pogovarjala o razdelitvi BiH. Ve se tudi, kaj je rojilo po Miloševićevi nacionalistični glavi. Tuđman ni bil dosti boljši od njega. Bosansko-hercegovski književnik Ivan Lovrenović očita Tuđmanu, da je bosanske Hrvatje učil, kako zasovražiti njihovo edino resnično domovino, se pravi BiH, ter vsa njihova pričakovanja usmeriti v Hrvaško. Dosti je bilo dokazov, da bi tudi Tuđman, če ne bi poprej umrl, sedel v Haagu.

Nekako v času tistega dogajanja smo se italijanski novinarji-smučarji srečali nekje v Dolomitih. Na srečanja je redno prihajal tudi Dennis Redmond, dolgoletni dopisnik ameriške tiskovne agencije. Poznala sva se kar nekaj let in zelo rad je smučal za mano. Opozoril sem ga na dogajanje v Jugoslaviji in na veliko nevarnost krvavih obračunov. Pred-

lagal sem mu, da ZDA priznajo Slovenijo in jo povlečejo na varno. Ne, je rekel, za nas so v tem trenutku najbolj važne baltske države. Te bomo priznali najprej.

Razmere v BiH so bile v SFRJ ključnega pomena za stabilnost države. Od nekdanj se je reklo »mirna Bosna« in se s tem hotelo povedati, da od tam ne prihaja kakšno zaskrbljujoče presenečenje. Spominjam se, da mi je Edvard Kardelj na nekem sestanku ob moji izvolitvi za predsednika SKGZ rekel sledeče: stabilnost Jugoslavije je odvisna od zdravstvenega stanja BiH.

Za časa Titove Jugoslavije so v mirnem sožitju v BiH prebivali Srbi, Hrvatji, Muslimani, ki so jih obravnavali kot narod, Judje in še kdo. Odkar se je razbohotil srbski nacionalizem in so začeli oblegati Sarajevo, so se razmere povsem spremenile. Muslimani, poglavitna žrtev, so prenehali biti narod, postali so Bošnjaki, še bolj so se islamizirali, mnogi med njim so postali islamski fundamentalisti. Za časa obleganja Sarajeva so v Bosno prišli na pomoč prostovoljci iz arabskih držav, talibani, Gadafi jim je nudil vojaško pomoč. V Sarajevu so odprli islamske šole vseh vrst in stopenj. Razmere v Bosni so pokazale, kako se lahko najboljši sosedje zaradi narodnosti in vere čez noč do smrti zasovražijo. S preštudirano politično intrigo, kakršna je zrušila Jugoslavijo, je bilo mogoče v BiH pri posameznih skupnosti spodbujati ošabnost, povečevati samega sebe, biti zaverovani v svoj prav, kar je bilo dovolj, da so zanetili ogenj v strehi.

Raziskovalci v Kanadi in ZDA so na primeru norveškega morilca Breivika ugotovili, (dejstvo, ki velja za Balkan, pa tudi Slovenija ni daleč od tega), da aroganca in precejevanje samega sebe lahko spodbuja predsodke do »drugih« in »drugačnih«. Najnovejše psihološke raziskave tega področja so pokazale, da je duševno zdrav človek na svoje zverinsko dejanje lahko celo ponosen.

BiH išče izhod, kako naprej. Pri tem se srečujejo rabljivi in žrtve. Naj pozabimo, kar je bilo, in gredo naprej? Kako? V državo veliko vlagajo arabske države, predvsem emirati in Turčija, država, ki se gospodarsko hitro razvija. Zaradi svoje geografske lege povezuje Evropo in Azijo. Evropa jo opozarja na njena številna nerešena vprašanja, zlasti glede odnosa do Kurdov. Toda Turčija trka na vrata Evrope, postati želi celo njena članica.

Konec koncev je Turčija bila na Balkanu prisotna še pred odkritjem Amerike, pojavila se je na Kosovu, potem je zavzela Bizanc, bila je pred Dunajem, vse to od 14. do 16. stoletja. Skupno je Balkan obvladovala 500 let. Bismarck je dejal, da za Balkan ne bi žrtvoval enega samega vojaka, tako slabo mnenje je imel o njem. Od tistih časov izvira izrek: vojna bo ali pa tudi ne bo; Turek škili čez

mejo. Morda tudi danes Turek res škili čez mejo, vendar le zato, da bi imel gospodarsko korist. Pri tem pa ne gre zanemariti dejstva, da je v islamskem svetu prisotna želja po močnejši prisotnosti na Balkanu in da spodbuja svojo diasporo.

Hrvaška Cerkev, razmišljujoč dalekosežno, je še v času samoupravnega socializma, ki ga je Cerkev enačila z

»brezbožnimboljševizmom«, v pričakovanju zapletov na Balkanu zakoličila mejo katoliškega sveta na Balkanu. To je storila na podlagi videnj otrok v Medjugorju, ki se jim je prikazala Marija. V Medjugorju je nastal verski, (ki ga Vatikan ne priznava), predvsem pa turistični kraj, kjer se končuje katoliški svet. Onkraj Dinarskega gorstva je za Cerkev drug svet, tam se začneta islam in pravo-

slavje, pred katerima se je v glavah nekaterih bilo potrebno ograditi.

Razmere na Balkanu so zapletene. BiH je šibka in nestabilna, na Kosovu in v Makedoniji je veliko kriznih žarišč, kar je vse skupaj slaba popotnica za trajen mir in sodelovanje v tem delu Evrope. Pa vendar smo v tem delu Evrope kar 45 let imeli mir in sožitje. In mirno Bosno! Le zakaj?

VISOKI PREDSTAVNIK TA TEDEN V VARNOSTNEM SVETU ZN Valentin Inzko upa, da bo letošnje leto za Bosno in Hercegovino prelomno

Na fotografijah: trije pogledi na Sarajevo in visoki predstavnik mednarodne skupnosti za BiH Valentin Inzko

NEW YORK - Visoki predstavnik mednarodne skupnosti za Bosno in Hercegovino Valentin Inzko je v torek v Varnostnem svetu Združenih narodov izrazil upanje, da bo letošnje leto prelomno za to državo, če se bo dosedanji napredek ohranil do konca leta. »Upam, da bo država črpala moč iz napredka v zadnjih letih in bo ta realnost navdihnila politične voditelje, da izpolnijo odgovornost do svojih državljanov,« je v svojem rednem polletnem poročilu povedal Inzko, ki pa je opozoril, da delo še ni končano.

Med pozitivnimi dogodki je navedel oblikovanje vlade, čeprav šele 16 mesecev po volitvah v oktobru 2010. Voditelji šestih glavnih strank so dosegli dogovor glede lastništva in uporabe vojaške lastnine ter uporabe

državne lastnine, kar sta sicer le dva pogoja za to, da bi lahko Inzkov urad zaprl. Inzko je poudaril, da je dogovor glede vojaške lastnine pomemben, ker BiH odpira vrata za članstvo v zvezi Nato. Med izzivi ostajajo številne zaskrbljujoče politične izjave, ki ogrožajo daytonski mirovni sporazum iz leta 1995. Prav tako so zamude pri sprejemanju proračunskega okvirja za obdobje od 2012 do 2014, Inzko pa pričakuje še več izzivov, ker je letošnje leto volilno.

Člani Varnostnega sveta so napredek pozdravili in pozvali mednarodno skupnost ter državljane Bosne in Hercegovine, naj vztrajajo na začrtani poti. Predstavnik Velike Britanije je izrazil pričakovanje, da bo BiH letos vložila prošnjo za članstvo v EU.

Na problematične izjave predstavnikov Srbov je opozorila tudi predstavnica ZDA Rosemary DiCarlo, ruski veleposlanik Vitalij Čurkin pa se je, kot je običajno, postavil odločno na stran Srbov. Zagotovil je, da je Republika Srbska doslej dosegla največji napredek od vseh treh narodov Bosne in Hercegovine.

Inzka je obtožil neobjektivnosti in pristranskosti, a je pri tem ostal osamljen. Pridružil se mu ni niti veleposlanik Srbije Feodor Starčević, ki je sicer menil, da bi bilo treba urad visokega predstavnika počasi ukiniti, še posebej njegova pooblastila. Po njegovem mnenju so legitimno izvoljeni predstavniki sposobni neodvisno voditi državo.

Kulturni izletniki glasbene izmenjave z GŠ Kočevje

V petek, 11. maja, se je skupina učencev Glasbene matice v spremstvu staršev ter učnega in neučnega osebja podala na enodnevni obisk Kočevja, njegove glasbene šole in okolice. Prvi del kulturne izmenjave je že stekel marca, ko je Glasbena Matica gostila učence glasbene šole Kočevje, zdaj pa so učenci iz Trsta, Gorice in Špetra vrnili obisk v znamenju prijateljstva in pomena stikov z matico, dveh vrednot, ki ju je ravnatelj Bogdan Kralj poudaril v svojem pozdravnem nagovoru.

Poleg glasbenega programa je bil na sporedu tudi ogled krajevnih znamenitosti. Najprej so se kulturni izletniki seznanili s simboloma Kočevja: neoskrnjena narava in meved. Sledila sta ogleda Gotenice, kjer od leta 1990 deluje vadbena center slovenske vojske in specialne policije, in Kočevske Reke, ki je bila v drugi polovici 20. stoletja del varovane in za javnost zaprtega območja, zaklonišča političnih oblasti. Po poti so si udeleženci izleta ogledali še Rudniško jezero. Zadnji postanek je bil v Seškovem domu v Kočevju, kulturnem spomeniku državnega pomena, v katerem ima sedež Pokrajinski muzej Kočevje.

Osrednji del izmenjave pa je potekal v dvorani Glasbene šole Kočevje, kjer so učenci obeh šol oblikovali bogat program glasbenih točk. Koncert je odprla domačinka Sabina Colnar, prva melodija izpod tržaških rok pa je zazvenela, ko je na klavir zaigrala Tia Jurinčič. Nato je vzdušje ogrel saksofonist gostujoče šole Mario Lichteneger, ka-

teremu je sledil nastop pianista Glasbene Matice Maxa Zulianija. Klavirske strune so zamenjale strune kitare Petre Sossi, nakar je navzoče nagovorila najprej violina Neže Zobec, nato pianistka Mateja Jarc. Tržaška solopevka Valentina Sancin je pripravila utrinek iz opere, po katerem se je oglasila kočevska sopranistka Brigita Gregorčič. Na področju komornih skupin so nastopili klavirski duo, ki ga sestavljata Patricija in Timotej Delač, duo Kakadu (oba iz Kočevja), ki ga sestavljata kitarist Tim Jurkovič in violinistka Tina Trivunovič, trio »T and friends«, (kitarist Manuel Bon, harmonikar Andrej Bachhi ter pianisti Tia Jurinčič, Tina Husu in Tarek Nelson) in sekstet, v katerem igrajo harmonikarja Jakob Kralj in Ma-

tej Perčič, violončelistka Tina Jarc in pianistke Kristina Perčič, Helena Lupinc ter Sofija Ukmar. Večer je sklenil harmonikarski ansambel »Mlade tipke« izpod taktirke Claudia Furlana; sestavljajo ga Mitja Tull, Martin Bach, Riccardo Crucil, Andrej Bach, Fiorenza Boscarol, Patrik Racman, Mattia Trusgnach in Martina Tomasetig.

Nastopajoče so pripravili profesorji Gorazd Herman, Domen Hafner, Natalia Bogdanova Naja Zapušek, Katja Morel in Amel Ramić za glasbeno šolo Kočevje, Beatrice Zonta, Tamara Ražem Locatelli, Janoš Jurinčič, Jagoda Kjuder, Ilaria Zanetti, Fulvijo Jurinčiča, Janoš Jurinčiča, Claudia Sedmach in Igor Zobin pa za Glasbeno matico.

Vsi udeleženci so se vrnili domov obgateni z novo izkušnjo, ravnatelj Bogdan Kralj pa je zagotovil, da se bodo stiki ne samo s Kočevsko glasbeno šolo, vendar tudi z drugimi glasbenimi šolami iz Slovenije, gotovo nadaljevali. Če bodo ti stiki tako uspešni, kot je ravnatelj kočevske šole Jože Rajk ocenil to izmenjavo, čaka Glasbena Matica bogata pot v znamenju medkulturnih glasbenih sodelovanj.

Zaključne akademije: združeni vrhunci z deželnega teritorija

S koncem šolskega leta je prišel tudi čas zaključnih, javnih nastopov, ki kronajo celoletno delo s prikazom izstopajočih dosežkov. Izbrani učenci z vseh sedežev Glasbene matice bodo nastopili letos na štirih akademijah, ki se bodo odvijale v Trstu in v Gorici. Prva bo na sporedu v sredo, 23. maja ob 20.30 v baziliki svetega Silvestra v Trstu. Otvoritveni večer bo v celoti posvečen oddelku šole z največjim številom učencev, saj bodo nastopili izključno pianisti iz celotnega deželnega teritorija. Zastopani bodo razredi profesorjev Ksenije Brass, Manuela Fighelija, Petre Grassi, Tamare Ražem, Claudie Sedmach, Mojce Šiško, Beatrice Zonta, Vesne Zuppin in Davida Clodiga. Pianisti različnih starosti bodo na tem večeru zaigrali svoje železne skladbe iz širokega mednarodnega repertoarja.

V ponedeljek, 28. maja se bo niz zaključnih koncertov selil v goriški Kulturni dom, kjer bo ob 18.30 na sporedu koncert z nagrajevanjem, na katerem bodo nastopili predstavniki oddelkov za klavir, violino, violončelo, kitara, jazz in zabavno glasbo, električno kitaro in tolkala.

Naslednja akademija bo v torek, 29. maja, ponovno zaživela v baziliki svetega Silvestra v Trstu, tokrat v obliki revije solistov in komornih skupin iz raznih oddelkov. Nastopili bodo violinisti, flautisti, harmonikarji in solopevci iz razredov profesorjev Erike Slama, Iris Risehari, Jagode Kjuder, Igorja Zobina in Ilarie Zanetti. Koncertni večer bo po tradiciji dopolnila še počastitev zaslužnih učencev, ki bodo prejeli priznanje za uspehe na tekmovanjih ali za kakovostno in pogosto sodelovanje pri raznih koncertih in pobudah šole.

Dodatno nagrado za izjemne dosežke pa bodo prejeli harfistke iz razreda prof. Tatiane Donis, ki bodo 8. junija imele svojo samostojno akademijo v cerkvi v Barkovljah. Martina Carecci, Paola Gregorić in Eva Škabar so letos zagotovile vse pričakovane vrste prvih nagrad na mednarodnih tekmovanjih in bodo tokrat lahko pokazale svoje sposobnosti tudi širši publiki. Igrale bodo solo, v duu in v sodelovanju z drugimi mladimi glasbeniki, saj bodo na tem koncertu igrali tudi harfistka Tadeja Kralj in flautisti Marco Obersnel, Ivana Milič ter Lucia Jankovski.

Brezplačne urice za utemeljene izbire

Za vse tiste, ki se z izbiro instrumenta nočejo prenapliti in bi najraje premislili na konkretnjših osnovah, bo Glasbena matica uvedla tudi ob koncu tega šolskega leta priljubljeno pobudo brezplačnih ur za poskus glasbila. Od ponedeljka, 21. maja do 13. junija bodo zainteresirani otroci imeli na voljo dve ali tri šolske ure, da bi s profesorjem, popolnoma brezplačno spoznali glavne značilnosti izbranega instrumenta.

Pobuda velja tako za tržaški kot tudi za goriški sedež šole. Na voljo je pouk iz klavirja, kitare, violine, violončela, harmonike, flavte, klarineta, trobente, saksofona, harfe, tolkal, fagota. Rezervacija brezplačnih uric je obvezna. Tajništvo šole sprejema in koordinira prošnje na tel. št. 040418605.

GLASBENA MATICA TRST
ŠOLA MARIJ KOGOJ
Ulica Montorsino 2
tel. 040-418605 fax 040-44182
www.glasbenamatica.com
e-mail: trst@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA GORICA
Korzo Verdi 51
tel. 0481-531508 fax:0481-548018
e-mail: gorica@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA ŠPETER
Ulica Alpe Adria 69
tel./fax. 0432 727332
e-mail: speter@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA KANALSKA DOLINA
ŠOLA TOMAŽ HOLMAR, UKVE
ul. Pontebbana 28
tel./fax +39 0428-60266
e-mail: info@planika.it

NAPOVEDNIK

TRST
V sredo, 23. maja ob 20.30 v baziliki svetega Silvestra
Zaključna akademija (klavir)

V torek, 29. maja ob 20.30 v baziliki svetega Silvestra
Zaključna akademija (z nagrajevanjem)

V petek, 8. junija ob 20.30 v cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah
Zaključna akademija (harfe)

GORICA
V ponedeljek, 28. maja ob 18.30 v Kulturnem domu
Zaključna akademija z nagrajevanjem

V četrtek, 31. maja ob 19.00 v Doberdobu
Nastop oddelka za jazz in zabavno glasbo

V soboto, 2. junija od 20. ure dalje v baru Alla Posta v Gorici
Jam session z učenci oddelka za jazz in zabavno glasbo

V ponedeljek, 4. junija ob 17.30 v Doberdobu
Nastop učencev Andrejke Možina (violončelo), Jane Drassich (klavir) in Tullia Možine (kitara)

ŠPETER
V sredo, 23., v četrtek, 24., v ponedeljek, 28., v torek, 29. in v sredo, 30. maja ob 18.30
Zaključni nastopi učencev v Slovenskem kulturnem centru

V torek, 5. junija ob 18.30 v Večnamenski dvorani v Špetru
Zaključna akademija z glasbeno pravljico Kraljica Vida

Nadiška pripovedka je postala glasbena pravljica

»Ankrat tle v Nediških dolinah je živila slovienska krajica Vida. Krajica je stala v svojim gradu v Bijačah z diklami an hlapani, ki so dielali za njo. Vsi so jo imieli radi, zato ki ona je bila dobrega sarcā an jim je rada dajala vsega, če družine so imiele kako potrebo.« Tako se začne zgodba o kraljici Vidi, ki je rešila ljudi iz Nadiških dolin pred vdorom Atila in barbarskih čet. Srednjeveška legenda, ki jo je v nadiškem narrečju zapisal Aldo Clodig, je postala snov za izvedbo čisto posebne zaključne akademije na špeterski podružnici Glasbene matice. Pri glasbeni izvedbi

in uprizoritvi je z učenci Glasbene matice in z avtorjem uglasbitve Davidom Klodičem sodelovalo tudi Beneško gledališče, ki je v ta namen priredilo tečaj za mlade in otroke pod vodstvom Cecilije Blazutič. Peli in igrali bodo otroški zbor Mali lujerji, Mladinski zbor Gm Špeter, Mali orkester Gm Špeter, pevci Martina Canalaz, Michele Perrove, Elisa Iovele v vlogi Krajice Vide in Goran Ruzzier v vlogi Atila. Premiera glasbene predstave bo 5. junija v večnamenski dvorani v Špetru, s ponovitvijo v okviru priljubljenega festivala »Postaja Topolove – Stazione Topolò«.

PTUJ - Četrtekov podpis listine o ustanovitvi kmetijske manjšinske koordinacije

Povezovanje v kmetijstvu: po Slomak-u še Agraslomak

Koordinacija organizacij iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške - Prisotnost ministra Franca Bogoviča

PTUJ - Slovenci, ki živijo v Italiji, Avstriji ter na Madžarskem in Hrvaškem, imajo po že obstoječi Slovenski manjšinski koordinaciji Slomak novo povezovalno telo, tokrat posebej za kmetijsko področje. Na Ptuj so namreč predstavniki slovenskih kmetijskih organizacij iz omenjenih držav v četrtek podpisali listino o ustanovitvi slovenske zamejske kmetijske koordinacije Agraslomak. Ob prisotnosti slovenskega ministra za kmetijstvo Franca Bogoviča so jo podpisali predsednik Kmečke zveze Franc Fabec (Italija), predsednik Skupnosti južnokoroških kmetov Štefan Domej (Avstrija), vodja Razvojne agencije Slovenska krajina Andrea Kovacs (Madžarska) in predsednik Kulturnega društva Gorski Kotar-sekcije za kmetijstvo Slavko Malnar (Hrvaška). Srečanje je gostil ptujski župan Štefan Čelan.

Namen in cilj delovanja Agraslomak-a, piše v listini, je medsebojno povezovanje, sodelovanje, izmenjava informacij, znanja in dobrih praks na področju kmetijstva in podeželja, pri čemer naj koordinacijsko omizje postane stičišče hotenj in potreb vseh sogovornikov zamejstva in matične države s področja kmetijstva ter najpomembnejši dejavnik povezanosti slovenskih zamejskih kmetijskih struktur z zaokrožitvijo skupnega slovenskega prostora na kmetijskem področju. Koordinacijsko omizje sestavljajo po en član iz posamezne države, koordinator pa je predstavnik Ministrstva za kmetijstvo in okolje Republike Slovenije. Na svojih srečanjih bo koordinacija Agraslomak obravnavala aktualne vsebine s področja kmetijstva in podeželja, povezovala se bo tudi s pristojnimi institucijami na področju kmetijstva in podeželja v Sloveniji, prav tako se bo vključevala tudi v širše evropske povezave v smislu izpolnjevanja konvencije Sveta Evrope za zaščito narodnih manjšin.

Podpisniki ustanovne listine z ministrom Francem Bogovičem in ptujskim županom Štefanom Čelanom

IL SOLE 24 ORE V današnji številki o Borisu Pahorju

NORHAUSEN - Sredi nemškega mesta Nordhausen je zrasel spominski park, posvečen žrtvam bližnjih nacističnih taborišč Dora-Mittelbaum. Sredi parka rase drevo vrste ginko biloba - iz tega drevesa izdelujejo zdravila za boljši spomin. Okrog njega pa so posadili 53 brez, da bi z njimi počastili prav toliko še živečih taboriščnikov. Med njimi je tudi tržaški pisatelj Boris Pahor. V današnji številki dnevnika Il Sole 24 ore je objavljen članek, posvečen Borisu Pahorju in njegovemu nemškemu drevesu. Napisala ga je Cristina Battocletti, ki je s tržaškim pisateljem podpisala njegovo avtobiografijo Figlio di nessuno (Nikogaršnji sin).

RIM - Veleposlanik Mirošič pri ministru Di Paoli

Skupna ugotovitev o odličnih odnosih med državama

RIM - Veleposlanik Iztok Mirošič se je v sredo sestal z italijanskim obrambnim ministrom Giampaolom Di Paolo. Sogovornika sta sodelovanje in odnose med državama ocenila kot odlične. Mirošič je poudaril dobro sodelovanje italijanske in slovenske vojske na mednarodnih mirovniških misijah, posebej na Kosovu in v Afganistanu.

Sogovornika sta se dotaknila tudi vrha zveze Nato v Chicagu, govorila sta o napotitvi opazovalcev na misijo v Sirijo ter o prihodnosti mirovniških misij po svetu. Slovenija in Italija načrtujeta tesnejše sodelovanje tudi v okviru namenske industrije, kjer je predviden podpis sporazuma o sodelovanju med dvema partnerskima inštitucijama. Slovenski veleposlanik je Di Paolu izročil poročilo Mednarodne ustanove za deminiranje in pomoč žrtvam min (ITF) s sedežem v Sloveniji iz leta 2011 in na kratko predstavil njeno delovanje na različnih delih sveta.

Iztok Mirošič (levo) in minister Giampaolo Di Paola

ZADRUGA PRIMORSKI DNEVNIK

Na zadnji seji UO sprejeli 36 novih članov, važni pa so tudi novi naročniki

Zadruga PRIMORSKI DNEVNIK

PRIJAVNICA (za fizične osebe)

PRIMEK IN IME.....
 KRAJ IN DATUM ROJSTVA .....
 KRAJ STALNEGA BIVANJA .....
(Točen naslov s poštnim kodeksom)
 TELEFON ..... E-MAIL NASLOV .....
 DRŽAVLJANSTVO .....
 DAVČNA ŠTEVILKA .....
 POKLIC .....
 OSEBNI DOKUMENT ..... ŠTEV. ....
 ŠTEVILO VPISANIH DELNIC (po € 25,82) .....
 SKUPNI ZNESEK .....
 (z besedo .....

Podpisani/a izjavljam, da bom spoštoval/a statut in odločitve organov zadruga.

DATUM ..... PODPIS.....

PRIJAVNICO IN DELEŽ PREVZEL .....
 ZA ZADRUGO .....

Zadruga PRIMORSKI DNEVNIK

PRIJAVNICO OSEBE .....
 ZA ŠTEVILO DELNIC ..... ZA SKUPNI ZNESEK .....
 PREVZEL .....

TRST - Na svoji zadnji seji je upravni odbor Zadruga Primorski dnevnik sprejel 36 novih članov, med katerimi je veliko mladih ter predstavnikov političnega in novinarskega sveta. To je prvi konkreten dokaz zanimanja za usodo našega časopisa, akcija včlanjevanja pa se seveda nadaljuje. Upravni odbor upa, da bo v prihodnje še bolj uspešna, tako kot upa, da se bo povečalo tudi število naročnikov, saj lahko predvsem naročniki konkretno pomagajo dnevniku, da uspešno prebrodi finančne težave.

Za vpis v zadrugo lahko kot znano zaprosi vsakdo, izpolniti pa mora ustrezni obrazec in odkupiti eno ali več združnih delnic (vsaka stane 25,82€). Obrazce zbirajo v Tržaški knjigarni v Ulici sv. Franciška in v Proseški ulici na Opčinah, v knjigarni Terčon v Nabrežini, na sedežu novinarskega sindikata Assostampa (Korzo 13) in v uredništvu Primorskega dnevnika (Ul. Montecchi 6). Vpis je možen tudi v Gorici, in sicer v našem uredništvu (Ul. Garibaldi 9), v Katoliški knjigarni na Travniku in v Kulturnem domu (Ul. Brass 20).

Vpisno polo lahko tudi izrežete in jo oddate na omenjenih mestih, upravni svet zadruga pa sporoča, da bodo vse potrebne informacije za vpis kmalu dostopne tudi na spletu.

MANJŠINSKO ŠOLSTVO

Nevladna organizacija ELEN podprla zakonski predlog SSK

BRUSELJ - Tangi Louarn in Davyth Hicks, sta v imenu evropske nevladne organizacije ELEN (European Language Equality Network), kateri pripadajo evropski poslanci, ki se zavzemajo za pravice manjšin, uradno podprla zakonski osnutek o slovenskem šolstvu, ki ga je pripravila Slovenska skupnost. Kot znano, so osnutek, ki je nastal ob upoštevanju zahtev Deželnega šolskega urada pa tudi mnenj učnega in neučnega osebja slovenskih šol ter staršev, formalno vložili senatorji SVP Pinzger, Thaler Ausserhofer in Petrlini ter senator stranke Union Valdotaïne Fosson.

Predlog stranke Slovenske skupnosti je bil na dnevnem redu zadnje seje ELEN-a 9. maja 2012, na kateri so člani tudi odločili, da svojo podporo zakonskemu predlogu posredujejo italijanski vladi. Od tu torej pismo, ki sta ga pred-

stavnika Elen-a te dni poslala pristojnemu ministru Profumu. Louarn in Hicks poudarjata predvsem navezovanje na obveze Italije do mednarodnih pogodb, ki urejajo oz. ščitijo ustroj slovenskega šolstva. Omenjeno zakonsko besedilo - nadaljnjeta podpisnika - je v skladu z vsemi mednarodnimi obveznostmi in predvideva nujno potrebne instrumente za zaščito in ohranitev specifične manjšinskega šolstva, ki je eno temeljnih predpostavk za ohranitev kulture in jezika vsake jezikovne in narodne skupnosti. »Zaradi tega je zelo pomembno, da bi italijanski parlament čimprej začel obravnavati zakon in v tem smislu je lahko ministrov posredovanje ključnega pomena,« zaključujeta predstavnika organizacije ELEN, ki združuje evropske poslance v podporo manjšinskih pravic.

SDGZ - Seminar

O varnem pošiljanju blaga v tujino

TRST - Sekcija Mednarodne trgovine in storitev pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju prireja 4. junija od 9. do 13. ure seminar o varnem pošiljanju blaga v tujino in pravilih, ki veljajo v mednarodnem blagovnem prometu INCOTERMS 2010. Seminar je namenjen vsem, ki sodelujejo pri sklepanju in izvajanju prodajnih pogodb v domači in mednarodni trgovini, zlasti pa komercialistom, vodjem področja prodaje/nabave, špediterjem, strokovnjakom s področja financiranja in zavarovanja trgovskih poslov, pravnikom, direktorjem in vsem, ki jih zanima, kaj prinaša novi Incoterms 2010. Seminar v italijanščini bo vodil italijanski izvedenec dr. prof. Maurizio Favaro svetovalec za izvoz pri beneški Confindustrii ter član Delovne skupine Incoterms pri Pariške mednarodne trgovinske zbornice v Rimu.

Seminar bo samo v primeru, da se bo preko faksa ali emaila do 28. maja prijavilo najmanj 15 udeležencev. Informacije o kotizaciji, programu in prijavnici na tajništvo SDGZ, tel. 040/6724828 in na spletni strani www.sdgz.it.

LITERATURA - Letošnji vileniški nagrajenec v pogovoru za STA

David Albahari: Biti pisatelj v diaspori ni tragična pozicija

Svojo vpetost v več različnih svetov in okolij razume kot prednost

Letošnji prejemnik mednarodne literarne nagrade vilenica David Albahari, ki se je v začetku 90. let iz Srbije preselil v Kanado, razume svojo vpetost v več svetov kot prednost. Kot je dejal v pogovoru za STA, zanj pozicija pisatelja v diaspori ne pomeni nič tragičnega, nasprotno, lahko je opazovalec z veliko priložnostmi za ustvarjanje.

David Albahari (1948) je pisatelj srbskega jezika in judovskega rodu, toda judovska kultura zanj ni edina določujoča. Ima se za tipičnega judovskega pisatelja v diaspori, kar pomeni, kot pojasnjuje, da judovsko kulturo občuti zgolj kot eno svojih kulturnih identitet. "Med seboj prepletam različne kulture, iz vsake vzamem nekaj, kar je velika prednost," meni Albahari.

Kot človek, ki živi zunaj domovine, ne problematizira vprašanja "Drugega", saj, kot pravi, v resnici med "Prvim" in "Drugim" ni nobene razlike, "v vseh nas bije človeško srce, ki ne razlikuje med barvami in številkami".

Albahari je že večkrat dejal, da bi se nekega dne prav rad vrnil tudi v Srbijo. Takšno, kot je danes? "Zakaj pa ne? Gotovo ima današnja Srbija vrsto hib, toda ali nemara obstaja država na svetu, ki jih nima? Dvomim."

Za Albaharija, ki je eden najbolj cenjenih in vplivnih prozaistov ne-

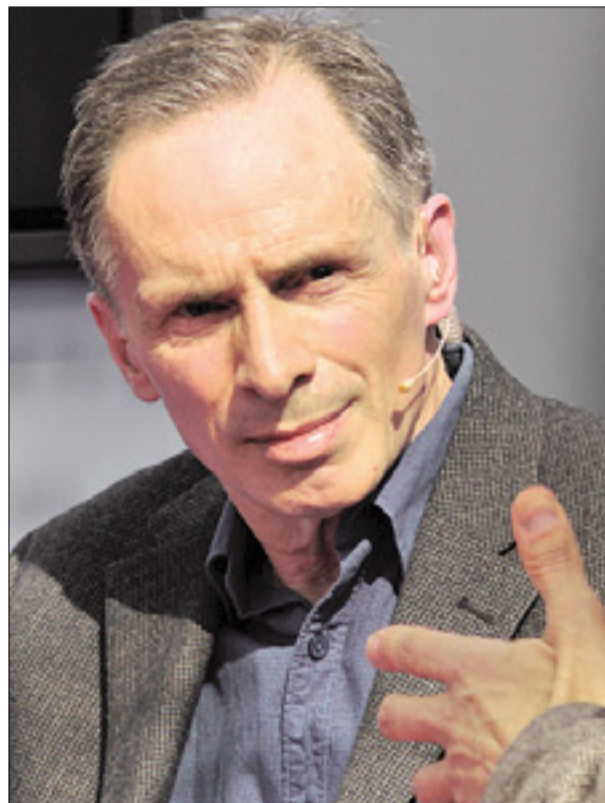
kdanje Jugoslavije, velja, da je, sploh v svoji zgodnji fazi, pisal minimalistično literaturo, polno praznin, preskokov, nedorečenosti, ki pa je vedno pustila prostor za čustva, strasti.

"Res je, toda pri meni so bila vse to zgolj obeležja forme - ki je, pravzaprav, tudi danes fragmentarna, le fragmenti so daljši, vedno pa so v igri občutenja in strasti. Čustva so lahko kratka ali dolga, ona poveljujejo nam in ne mi njim," je dejal.

Letošnji mednarodni festival Vilenica bo na Krasu in drugod po Sloveniji in v zamejstvu potekal med 5. in 9. septembrom. Kot je Albahari še dejal, si odločitev žirije, da mu podeli nagrado, šteje v veliko čast, saj ga umešča v skupino dobrih in uglednih pisateljev. "Ta nagrada pisatelja resnično obveže, da se trudi biti še boljši," je še povedal letošnji laureat.

Doslej je objavil 13 knjig kratkih zgodb, 14 romanov, pet esejističnih zbirk in dve knjigi za otroke. Njegova dela so prevedena v več kot 15 jezikov, v slovenščino izbor zgodb Besede so nekaj drugega in roman Vaba. Je tudi prevajalec del ameriških, britanskih, avstralskih in kanadskih pisateljev, med katerimi so Saul Bellow, Margaret Atwood, Isaac B. Singer in Thomas Pynchon.

Albahari je pogosto zastavil besedo in veljavo za povečanje svoboščin,

David Albahari (1948) je pisatelj srbskega jezika in judovskega rodu, toda judovska kultura zanj ni edina določujoča

med drugim je bil konec 80. let med vodilnimi v gibanju za legalizacijo marihuane v takratni Jugoslaviji. "Sovražniki marihuane jo predstavljajo v najhujši možni luči, ker če bodo izgu-

bili bitko s tistimi, ki podpirajo marihuano, potem lahko prav tako izgubijo bitko na vseh ostalih frontah," je zapisal v nedavnem prispevku z naslovom Človek je hodeča marihuana.

PTUJSKI GRAD V obnovljeni konjušnici odslej razstava mask

Ptujski grad je od petka obogaten še s stalno razstavo tradicionalnih pustnih mask ptujskega območja. Maske in pustni liki, ki so bili doslej razstavljeni v drugem nadstropju ptujskega gradu, so zdaj na ogled v prenovljeni grajski konjušnici, kjer so uredili muzejsko blagajno in trgovino.

Ureditev konjušnice s ploščadjo za obiskovalce in prireditve ter postavitve stalne razstave mask sta pomembni muzejski pridobitvi v okviru Evropske prestolnice kulture (EPK) 2012, s katerima so v Pokrajinskem muzeju Ptuj Ormož še dodatno popestrili ponudbo. Obnovo konjušnice in postavitve zbirke so izpeljali s pomočjo sredstev Evropske unije, ministrstva za kulturo in Zavoda Maribor EPK 2012.

Javnosti so sicer že dobro znane znamenite pustne šege s Ptujkega polja ter njihov pomen, predvsem pa koranti ali kurenti, pa tudi pustni orači, rusi, medvedi in piceki. Vendar pa maske niso le pustni zabavni rekviziti, temveč sodijo med najzanimivejše kulturno-zgodovinske predmete. Novo postavljena zbirka pustnih likov in rekvizitov predstavlja "šemljenja" na Ptujskem in Dravskem polju ter v Slovenskih goricah in Halozah.

IZOLA - Od 30. maja do 3. junija

Festival Kino Otok tesneje povezan s sorodnimi otoki

Tudi italijanski eksperimentalni filmi in dogajanje v Topolovem

Dogajanje v slikoviti beneški vasici Topolovo bo zaživelo v kratkem filmu Anje Medved

Festival Kino Otok bo v Izoli med 30. majem in 3. junijem ob filmski umetnosti spet povezal ustvarjalce in obiskovalce. V 8. ediciji je zastavljen nekoliko drugače. Glavna novost je sekcija Otočje, ki bo med drugim predstavila festival Cinema City iz Novega Sada, italijanske eksperimentalne filme in dogajanje v vasici Topolovo v Nadških dolinah.

Nova sekcija je plod tesnejših povezav z drugimi filmski otoki in dogodki, ki so blizu izolskemu festivalu, je na predstavitveni novinarski predstavitvi v Ljubljani povedala direktorica festivala Lorena Pavlič.

Srbski festival Cinema City bo zastopalo osem mladih ustvarjalcev, ki se bodo v Sloveniji prvič predstavili s kratkimi filmi in omnibusom. Dogajanje v beneški vasici Topolovo, kjer se že 20 let srečujejo ustvarjalci z vsega sveta, je v filma krajše forme ujela režiserka Anja Medved. Poleg eksperimentalnih filmov iz Italije pa bo v sekciji Otočje moč spoznati še italijansko ustvarjalco Giovanno Taviani in festival Salina Doc Fest.

Spored letnega kina na Manziolijevem trgu bo odprl hongkonški dolgotražen Preprosto življenje, med osmimi izbranimi celovečerci pa bo tudi film Ime mi je Li italijanskega reži-

serja Andree Segreja, zgodba o sodobnih migracijah, v kateri je zaigral Rade Šerbedžija. V Izoli po besedah direktorice festivala pričakujejo tako režiserja kot igralca. Sicer pa bodo vseh osem filmov, ki se bodo zvrstili na tem osrednjem festivalnem prizorišču, tudi letos spremljali znani Slovenci, ki bodo kot t.i. filmski botri občinstvu podali osebna razmišljanja o predvajanih stvaritvah.

V sekcijah Signali in Prijatelji se bo med drugim predstavil britanski režiser Ben Rivers, v slednji pa bodo po izboru Olafa Möllerja, Neila Younga in Jana Cvitkoviča prikazali še indijski film Miloščina za slepega konja, britanski film Otočje in makedonski celovečerec Punk ni mrtev.

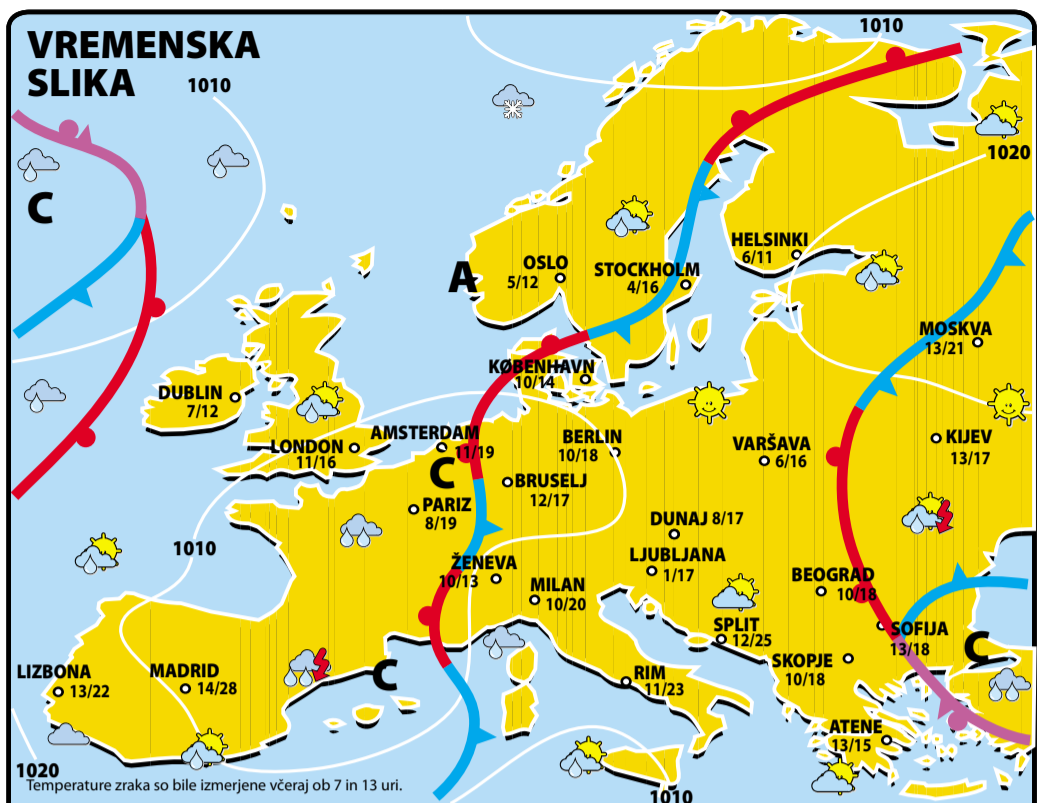
Program za otroke in mlade Kinobalon, ki ga pripravljajo v ljubljanskem Kinodvoru, bo na izolskem filmskem otoku gostoval s štirimi filmi. Vsem sta po besedah vodje programa Petre Slatinšek skupna svobodomiselnost in otroški pogum, zgodbe pa pripovedujejo z otroške perspektive.

Kot je še povedala Pavličeva, se bodo Kinu Otok pridružili tudi mladi iz sedmih evropskih držav, ki bodo sodelovali na delavnici, posvečeni pisanju o filmu. Svoje izdelke bodo pripravili pod mentorstvom festivalskih gostov.

Draguljarna Skerlavai
Trst, Ul. Battisti, 2
Tel. 040-7606012

Obširni ciklon, ki se premika od Iberskega polotoka proti našim krajem bo to noč in jutri zjutraj povzročal dotok zelo vlažnih južnih tokov. Jutri popoldne bo našo deželo zajela fronta. V torko bo prisotnost atmosfere mrzlega zraka v visokih slojih povečala nestabilnost ozračja.

Nad srednjo in vzhodno Evropo ter nad Balkanom in osrednjim Sredozemljem je območje visokega zračnega tlaka. Nad naše kraje priteka postopno toplejši in precej suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzhaja ob 5.28 in zahaja ob 20.35
 Dolžina dneva 16.07

LUNINE MENE
 Luna vzhaja ob 5.37 in zahaja ob 21.13

PLIMOVANJE
Danes: ob 4.57 najnižje -62 cm, ob 11.23 najvišje 27 cm, ob 16.23 najnižje -8 cm, ob 22.20 najvišje 45 cm.
Jutri: ob 5.24 najnižje -60 cm, ob 11.59 najvišje 26 cm, ob 16.54 najnižje -4 cm, ob 22.44 najvišje 41 cm.

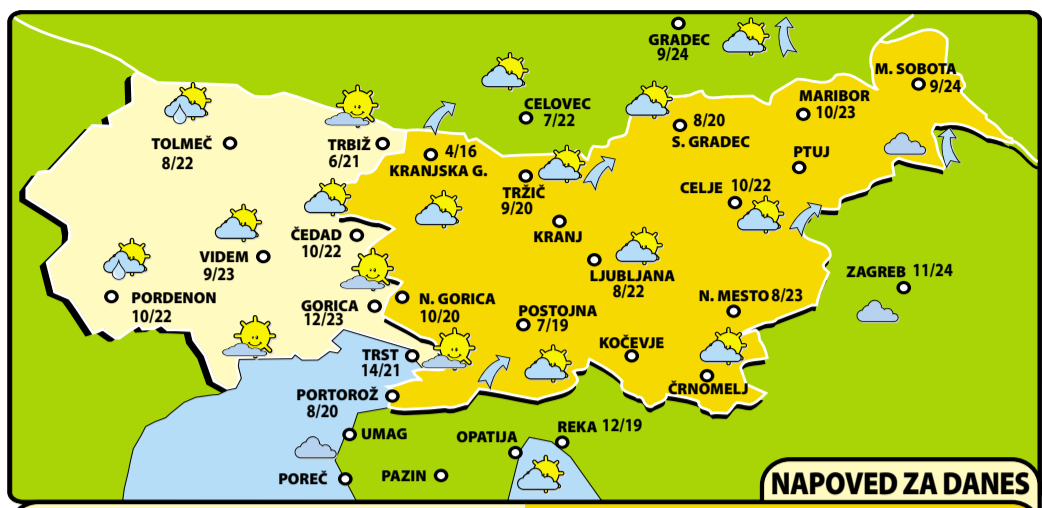
BIOPROGNOZA
 Vremensko najbolj občutljivi ljudje bodo občasno lahko imeli manjše vremenske pogojene težave, večini pa vreme ne bo povzročalo opaznih težav.

MORJE
 Morje rahlo razgibano, temperatura morja 14,3 stopinj C.

TEMPERATURA V GORAH °C			
500 m	18	2000 m	5
1000 m	12	2500 m	3
1500 m	7	2864 m	2

UV INDEKS
 UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 8 in v visokogorju do 9,5.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Po vsej deželi bo prevladovalo spremenljivo vreme z večjimi razjasnitvami ob obali in vzhodnih predelih, več oblačnosti bo v Karniji, kjer bodo možne krajevne plohe.

Sončno bo, pihal bo jugozahodni veter. Proti večeru se bo na zahodu poočlalo. Najnižje jutranje temperature bodo od 5 do 11, najvišje dnevne od 21 do 26 stopinj C.

Zjutraj bo oblačno s padavinami po širšem območju, ki bodo na vzhodu močne, obilne pa na zahodu. Popoldne bodo možne nevihte, ponekod bo obilno deževalo. Ob obali bo pihal močan jugovzhodnik, po nižinah pa zmeren vzhodni veter. Proti večeru bo vreme spremenljivo, ob obali se bo razjasnilo, vendar bo še vedno možna ploha.

Jutri bo deževno in nekoliko hladneje. Pihal bo jugovzhodnik, ob morju zmeren jugo. V torko bo spremenljivo do pretežno oblačno.

GORE - Podiranje svojevrstnih rekordov

Najstarejša »osvajalka« Mount Everest je 73-letna Japonka

Japonka Tamae Watanabe je včeraj že drugič postala najstarejša ženska, ki je dosegla vrh najvišje gore na svetu Mount Everest

ARHIV

KATMANDU - 73-letna Japonka je včeraj postala najstarejša ženska, ki se je povzpela na najvišjo goro na svetu Mount Everest. Z vzponom je podrla svoj lastni rekord, saj se je na Everest podala že pred desetimi leti, ko je bila stara 63 let, in takrat prvič postala najstarejša ženska, ki je kdajkoli dosegla vrh gore.

Tamae Watanabe se je na 8848 metrov visoki Mount Everest podala s severni strani. Spremljali so jo še štiri člani odprave. Skupina alpinistov z Watanabejevo je zadnjo bazo pred vrhom, ki se nahaja na višini 8300 metrov, zapustila v petek zvečer, nato pa so po celonočnem plezanju vrh dosegli včeraj zjutraj po lokalnem času.

Watanabejeva se je na Everest prvič podala že leta 2002 v starosti 63 let in že takrat postala najstarejša ženska, ki je dosegla njegov vrh. Najstarejši človek, ki se je kdajkoli povzpela na Mount Everest, je sicer Nepalec Min Bahadur Sherchan, ki je vrh najvišje gore na svetu dosegel leta 2008, star pa je bil 76 let.

JAPONSKA - Izredno zahtevna priprava

Strežejo ribo, ki je bolj strupena od cianida

TOKIO - Ena največjih japonskih specialitet, fugu ali riba napihovalka, je tako strupena, da je že najmanjša napaka pri njeni pripravi lahko usodna. Tokijske mestne oblasti pa so se kljub temu odločile, da bodo omilile omejitve, ki pripravo in postrežbo te jedi za zdaj dovoljujejo le visoko usposobljenim kuharskim mojstrom.

Fugu je draga japonska specialiteta, strežejo pa jo le najboljše restavracije v državi. Pripravljena jed namreč stane okoli 120 dolarjev. Izkušeni kuharji, kakršni so Kunio Miura, za pripravo fuguja uporabljajo posebne nože z lesenimi ročaji in izjemno tankimi in ostrimi rezili. Miura strupeno ribo pripravlja že 60 let, a se naloge še vedno loti izjemno previdno. Ribi najprej odstrani možgane in oči, nato ji odstrani kožo, nazadnje pa še drobovje, ki je najbolj strupen del ribe. Bil bi naj bi namreč kar dvestokrat bolj strupeno od cianida. Po navedbah japonske vlade naj bi od leta 2000 na Japonskem zaradi zastrupitve s fugujem umrlo 23 ljudi. Največ žrtev predstavljajo ribiči, ki skušajo svoj ulov pripraviti sami.

Prav zato kuharski mojstri, ki so izurjeni za pripravo fuguja, veljajo za elito v izjemno konkurenčnem kulinaricnem svetu Japonske. Urjenje za pridobitev certifikata za strežbo traja dve leti, zaključni izpit pa običajno naredita dve tretjini udeležencev.

Predlog tokijskih oblasti, da bi omilili pravila in omejitve glede priprave, je zato naletel na neodobranje že izurjenih mojstrov. Po novih pravilih bi lahko restavracije postregle s fugujem, ki bi ga dobavile že pripravljene. Najverjetneje bi fugu tako postal cenejši in bi si ga lahko privoščilo več ljudi. Toda obisk restavracije, kjer fugu pripravijo na mestu, že zaradi svoje cene pomeni pravo razkošje in za mnoge predstavlja pomemben dogodek. Nekateri ga celo primerjajo z igranjem ruske rulete.

RUSIJA - Delavec je zaslovel, ko je prisegel, da bo predsednika branil pred protestniki

Putin tovarniškega delavca imenoval za enega svojih regionalnih odposlancev

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin (na posnetku) je nekega delavca v tovarni tankov, ki je pred časom na nacionalni televiziji prisegel, da bo predsednika varoval pred protestniki v Moskvi, imenoval za enega izmed svojih osebnih regionalnih odposlancev. Delovodja v vojaški tovarni Uralvagonzavod Igor Holmanskij je po Rusiji zaslovel decembra lani, le nekaj dni po prvih množičnih protestih proti Putinovi dolgotrajni vladavini v državi, ki so potekali v Moskvi.

Putin je takrat sodeloval v maratonski televizijski oddaji, v kateri je v živo sprejel vprašanja in komentarje gledalcev. Takrat je zanimal nepošteno izvedbo parlamentarnih volitev, ki so mu jo očitali nasprotniki. V skrbno načrtovani oddaji so zatem pokazali Holmanskiju, ki je Putina nagovoril iz industrijskega mesta Nižnji Tagil v gorskem območju Urala. "O teh pro-

testih bi rad povedal naslednje. Če jim policija ne bo kos, smo jaz in moji fantje pripravljani, da se zavzamemo za našo stabilnost - seveda v okviru zakonskih določil," je povedal Holmanskij v družbi skrbno izbranih orjaških sodelavcev iz tovarne. Po svoji izjavi je Holmanskij požel topel aplavz gledalcev v studiju.

Putin je v tistem času začel svojo kampanjo za nastop na prihajajočih predsedniških volitvah in je Holmanskija celo povabil v svojo rezidenco na obrobju Moskve, nato pa mu je pred TV kamerami ponudil službo posebnega odposlanca za zvezno okrožje Ural. "Mislim, da bo to prava služba za vas - nekoga, ki je celo življenje delal v tovarni in ve, kako živijo preprosti ljudje. Tako boste lahko zagovarjali interese ljudstva," je Putin dejal Holmanskiju, ki je vidno zardeval. "Upam, da ne bom nikogar razočaral," je odgovoril slednji.

